

MUŽSKÁ PERSPEKTIVA

v oblasti rovných příležitostí žen a mužů

LIGA OTEVŘENÝCH MUŽŮ

nielsen

ADMOSPHERE

Mgr. Josef Petr

PhDr. Martin Jára

Mgr. Hana Friedlanderová

ISBN 978-80-905848-1-5

Výzkum Mužská perspektiva realizovala Liga otevřených mužů ve spolupráci s agenturou Nielsen Admosphere, a. s., a za finanční podpory Úřadu vlády České republiky a Rady vlády pro rovnost žen a mužů.

Úřad vlády České republiky

Obsah

Úvod	4
Kontext výzkumu	4
Mužské iniciativy	6
Přehled tematických výzkumů v ČR	7
Liga otevřených mužů	10
Metodologie výzkumu	12
Výzkumné otázky	12
Metodologie sběru dat	13
Charakteristiky výběrového souboru	13
Statistická chyba	14
Použité pojmy	14
Jak muži a ženy chápou rovné příležitosti?	15
Moderní, nebo tradiční rodina?	18
Pohled pod povrch	20
Rovnoprávnost ano – rovnost ne?	20
RPŽM = znevýhodnění žen na pracovním trhu	21
Jsme si rovní, ale	22
Důraz na rozmanitost	22
Rovné příležitosti jako „mužské“ téma	23
Pohled pod povrch	26
Ženy a muži nežijí v odděleném vakuu	26
Muž jako držitel moci a privilegií	27
Muž jako aktér tam, kde hrají přesilovku ženy	27
Muži to mají na háku	28
Témata rovných příležitostí	30
Jak zapojit muže v oblasti rovných příležitostí?	34
Cílové skupiny mužů podle témat	34
Brány k zapojení mužů	36
Kampaň na podporu rovných příležitostí	41
Závěrečné shrnutí v bodech	43
Doporučení vyplývající z výzkumu	45
Použité zdroje	46

Úvod

Vážení čtenáři,

do rukou se vám dostává ojedinělá publikace, která shrnuje výstupy z výzkumu **Mužská perspektiva v oblasti rovných příležitostí žen a mužů**. Výzkum, který se věnuje přístupu mužů k rovným příležitostem žen a mužů (dále v textu využíváme zkratku „RPŽM“) a zkoumá možnosti jejich většího zapojení, je v českém kontextu unikátním počinem, který navazuje na celosvětový trend aktivizace mužů v některých oblastech rodinného, společenského a občanského života.

Naše publikace popisuje nejen kontext, metodologii a výsledky zmiňovaného výzkumu, ale i možnosti, jak by se mohli muži do agendy RPŽM v ČR více zapojovat, ať už se jedná o další výzkumnou činnost, přímou práci s muži nebo veřejné kampaně. Zajímavé tipy najdete především v poslední části textu, kde se snažíme nabídnout praktická doporučení pro relevantní občanské iniciativy, neziskové organizace, odborné instituce, orgány státní správy a jiné aktéry na poli RPŽM.

Publikace Mužská perspektiva vychází ze získaných dat a odborného zázemí Ligy otevřených mužů, necílí ovšem pouze na odbornou veřejnost. Cílovou skupinou nejsou jen odbornice a odborníci věnující se v ČR genderovým tématům, ale také média, politická reprezentace, zástupci občanského sektoru, firem i širší laická veřejnost.

Abychom usnadnili orientaci v obsáhlém textu, rozdělili jsme jej do několika kapitol, které se věnují samostatným tematickým celkům. Publikace zároveň v závěru obsahuje krátké shrnutí nejdůležitějších výstupů výzkumu pro čtenáře/čtenářky, kteří nemají čas a chuť číst náš text celý a zkoumat pestrou škálu grafů a tabulek s konkrétními daty. Přejeme inspirativní čtení!

Liga otevřených mužů, www.ilom.cz

Kontext výzkumu

Zapojení mužů do agendy RPŽM se v 21. století dostává do popředí zájmu. Tématu se věnují výzkumníci, národní i mezinárodní instituce a také velké množství nevládních iniciativ a aktivních jednotlivců¹. RPŽM přestávají být téměř výlučně ženskou záležitostí. Stále častěji je zmiňována signifikantní role mužů při odstraňování genderové nerovnosti. Analýza pohledu mužů na agendu RPŽM a možností jejich zapojování se tak stává nezbytnou součástí veřejné diskuze i formulování strategií týkajících se rovnosti pohlaví ve společnosti. V rámci politiky EU je strategie zapojování mužů prvně diskutována za švédského předsednictví v roce 2001 na konferenci *Men and Equality* v Örebro. V říjnu 2006 pak diskuze pokračuje v Helsinkách na konferenci *Men and Gender Equality – Towards*

---

¹ Evropský institut pro genderovou rovnost (EIGE) v této souvislosti zmiňuje ve své publikaci *The Involvement of Men in Gender Equality Initiatives in the European Union*, že mezi lety 2007–2010 působilo v 27 zemích EU 241 organizací a 67 aktivních jedinců, kteří se snažili o zapojení mužů do agendy rovných příležitostí, resp. genderové rovnosti (EIGE 2012 : 11).

Progressive Policies (Helsinki 2006). V roce 2012 pak vychází srovnávací analýza *The Role of Men in Gender Equality – European strategies & insights* (Scambor, Wojnicka, Bergmann 2012), na které spolupracovali experti a expertky z celé Evropy, včetně České republiky. Tato analýza byla důležitým základem pro formulaci výzkumných otázek, hypotéz a tematických oblastí našeho výzkumu Mužská perspektiva.

Téma zapojení mužů do agendy RPŽM také zachycuje celá řada publikací a výzkumů, které se soustředí na specifická témata – např. genderově podmíněné násilí nebo podporu aktivního otcovství (např. Hearn 2003, Wells 2012, Maxwell 2013, Wilson 2006, Holter 2009). Asi nejaktuálnější obsáhlé dílo, které se věnuje zapojování mužů do agendy genderové rovnosti je sborník *Engaging Men in Building Gender Equality*, který editovali Michael Flood a Richard Howson (Flood 2015).

Po celém světě funguje také řada rozličných iniciativ a organizací, jejichž důležitým pojítkem je myšlenka, že bez zapojení mužů se snaha o skutečnou (a nikoliv jen formální) rovnost mezi muži a ženami neobejde. Za všechny můžeme jmenovat např. mezinárodní střešní organizaci MenEngage². V ČR se již také několikrát představili zástupci organizací, jako je např. britský Think tank Fatherhood Institute³, norská iniciativa Reform⁴, Švýcarská organizace Maenner⁵ nebo Men's development network⁶ z Irska.

V ČR i ve světě se agenda RPŽM ztotožňuje s tématy, která tak či onak vyplývají ze znevýhodnění žen: odstraňování diskriminace žen na trhu práce, platová nerovnost mezi ženami a muži, nízké zastoupení žen ve veřejných a vedoucích funkcích aj. S jistou nadsázkou lze tato témata charakterizovat jako „ženská“. Existují ale i témata, která se ukazují jako spíše „mužská“⁷. U těchto témat je často popisován prostor pro větší a aktivnější zapojení mužů v oblasti RPŽM. Jedná se především o účast mužů na péči o děti (aktivní otcovství, sladování pracovních a rodinných závazků a péče o děti po rozvodu), dále o roli mužů v tradičně ženských a pečovatelských profesích (např. ve vzdělávacím systému, zdravotnictví a sociálních službách), specifika mužského zdraví (prevence onemocnění a obtíží, které se více týkají mužů), zapojení mužů do prevence genderově podmíněného násilí a násilí v rodinách (práce s původci domácího násilí, prevence tělesných trestů a týrání dětí) nebo selhávání chlapců ve vzdělávacím systému. Tato témata byla cíleně zahrnuta do naší analýzy.

Má se za to, že muži v ČR obecně přistupují k agendě RPŽM vlažněji než ženy. Možná i proto, že jim je málo srozumitelná. I přes určitý vývoj jsou RPŽM stále především „ženským“ (resp. feministickým)

---

² Viz <http://menengage.org/>.

³ Viz <http://www.fatherhoodinstitute.org/>.

⁴ Viz <http://reform.no/>.

⁵ Viz <http://www.maenner.ch/>.

⁶ Viz <http://www.mensdevelopmentnetwork.ie/>.

⁷ Tato optika je samozřejmě velmi zjednodušující. Jakékoli genderové téma se týká jak žen, tak mužů.

tématem a jsou tak ve společnosti i vnímány. Přesto se zapojení mužů do agendy RPŽM také stává významným politickým tématem, které je obsaženo např. i ve *Vládní strategii pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020* v cíli: **Zvýšení identifikace mužů s agendou genderové rovnosti, zvýšení podílu mužů na péči, otevření diskuze o tzv. mužských tématech, zejména otcovství a mužské zdraví.** (Úřad vlády 2014 : 26). Lze říci, že téma zapojení mužů do RPŽM se přece jen pomalu dostává do obecného i politického povědomí. Svou roli v tom jistě hraje i pracovní skupina Muži a rovnost žen a mužů, která je součástí Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů a na kontě má např. publikaci *Sociální podmínky otcovství*, která se věnuje odbornému vhledu do problematiky zapojení mužů do rodinného života a nabízí obecná i velmi cílená doporučení jak jejich angažovanost podpořit (Pracovní skupina 2014). Stejná pracovní skupina také publikovala text *Inventura aktivit v oblasti zapojení mužů do agendy rovných příležitostí žen a mužů v ČR, Evropě a ve světě*, který shrnuje dostupné zdroje v této oblasti.

Přesto však ČR hraje v tom, jak stát podporuje účast mužů v agendě RPŽM, v Evropě stále spíše druhou ligu. Jsme např. jednou z mála evropských zemí, která ještě nepřijala žádné sociálně-politické opatření na podporu aktivního otcovství, jako je např. placené volno pro muže v období kolem porodu nebo část rodičovské dovolené dedikovaná druhému z rodičů/resp. otcům (Scambor, Wojnicka, Bergmann 2012 : 88).

Mužské iniciativy

Trend zapojování mužů do agendy RPŽM s sebou přináší také mnoho otazníků. Typický příklad: v mnoha evropských zemích působí řada mužských iniciativ, které se sice angažují v tématech rovných příležitostí, ale často přitom vychází z konzervativních (případně extrémně konzervativních) pozic. Například některé organizace usilující o práva mužů v souvislosti se svěřováním dětí do péče po rozvodu, které bývají velmi silně orientovány na podporu tradičních rodinných hodnot a stereotypních rolí mužů a žen. Kvůli velkému množství různorodých organizací tak často vznikají nedorozumění v tom, o co mužským iniciativám vůbec jde a jakou roli hrají v sociokulturních proměnách mužských a ženských rolí na začátku 21. století.

Někteří mužské iniciativy vítají, a jiní se jich obávají. Tento názorový střet je však do určité míry umělý, protože každé organizaci/iniciativě jde o něco jiného. Jejich společným prvkem je pouze to, že aktivně pracují s muži.

Jako jistá pomůcka v orientaci mezi jednotlivými mužskými iniciativami může sloužit typologie, kterou využil výzkumný tým Evropského institutu pro genderovou rovnost v publikaci *The Involvement of Men in Gender Equality* (EIGE 2012 : 20). Tato typologie pracuje s hodnotovými východisky jednotlivých iniciativ ve vztahu ke kategorii „genderu“ a dá se použít také k analýze hodnotových postojů, kterékoliv jiné organizace nebo instituce. Gender je pojem, který ve zkratce popisuje sociálně konstruované vzorce chování a role, které společnost očekává od mužů a žen (např. Maříková 1982). Základním východiskem této myšlenky je, že pokud jsou mužské a ženské role vytvářeny a strukturovány společností a nejsou nám dány „přirozeně“ (přírodou či Bohem), je možné je změnit směrem k větší

(nebo úplné) rovnosti obou pohlaví. V tomto kontextu je pak možné rozlišit 4 typy mužských iniciativ/organizací:

- **gender transformative** (transformativní) – usilují o změnu současného uspořádání rolí a sociální struktury, včetně redistribuce moci, směrem k větší rovnosti obou pohlaví.
- **gender sensitive** (senzitivní) – uvědomují si rozdílné potřeby a zájmy mužů a žen, ale neusilují o změnu stávajících sociálních norem.
- **gender blind** (slepé) – nerozlišují rozdílné potřeby mužů a žen.
- **gender conservative** (konzervativní) – usilují o zachování tradičních sociálních struktur.

Studiu mužů a maskulinit se dlouhodobě věnuje sociálněvědní obor (kritických) mužských studií, který vychází z (kritické) perspektivy feminismu. V rámci tohoto oboru vzniklo mnoho dalších teorií a typologií, které nabízí především kritický pohled na pestré spektrum mužských hnutí, organizací a iniciativ, zejména s ohledem na jejich ochotu usilovat o společenskou změnu směrem k rovnosti žen a mužů (např. Messner 1997, Kimmel 1987, Clatterbaugh 1997, Connel 1997, 2000).

Tento kritický pohled může být obzvláště užitečný v ČR, kde máme diskuzi o zapojení mužů v oblasti rovných příležitostí spíše teprve před sebou, ačkoli zde už dnes funguje řada různých organizací i jednotlivců, které s muži/„mužskými tématy“ pracují. V posledních letech zažíváme v ČR především velký boom skupin a seminářů osobního rozvoje⁸. Můžeme spekulovat, že podobné aktivity mohou mít pozitivní přínos pro život konkrétních mužů, sporný je ovšem jejich přínos sociální, resp. genderový. A nechybějí u nás ani klasičtí bojovníci za práva otců, kteří usilují o posílení práv mužů v oblasti péče o děti po rozvodu.⁹

Svoje místo mezi mužskými iniciativami/organizacemi zaujímá Liga otevřených mužů (dále LOM). Pokud bychom LOM klasifikovali podle typologie EIGE (viz výše), pak je třeba podívat se na něj ve vývoji. Vznikl a prvních několik let se profilel spíše jako „gender sensitive“ – zdůrazňoval specifické potřeby mužů. Přibližně od roku 2010, kdy začal rozvíjet sociologickou optiku, se však přibližuje ke kategorii „gender transformative“. Dnes se profile jako expertní organizace, která chce zohledňovat mužskou perspektivu, ale zároveň ji integrovat do agendy genderové rovnosti. Právě tento postoj ostatně LOM vedl k přípravě a realizaci výzkumu Mužská perspektiva.

Přehled tematických výzkumů v ČR

Rozdílům ve vnímání agendy rovných příležitostí u mužů a žen se v ČR věnoval už v roce 2002 výzkum veřejného mínění o rovnosti mužů a žen pro MPSV ČR, který potvrzuje předpoklad, že pro ženy jsou RPŽM důležitějším tématem než pro muže, resp. že na většinu témat rovných příležitostí (s výjimkou svěřování dětí do péče po rozvodu) reagují citlivěji než muži (viz následující tabulka). Podobný závěr je

⁸ Např. Mužský kruh – <http://www.muzskykruh.cz/>, Cesta pravého muže – <http://cestapravehomuze.cz/>, Jan Bílý – <http://www.konstelace.info/muzi.html>.

⁹ Např. Unie otců – <http://www.unie-otcu.cz/>, Střídavka – <http://www.stridavka.cz/>.

možné učinit i z průzkumu Gender Studies z roku 2008, který se věnoval vnímání postojů k rovnosti mužů a žen u mladých lidí (Gender Studies 2008) i z pravidelných průzkumů *Trendy sociálně politických mechanismů ovlivňujících genderové vztahy*, které si mezi lety 2002–2010 nechával pravidelně zpracovávat Úřad vlády ČR (Úřad vlády 2010).

Srovnání možností mužů a žen podle pohlaví

	Ženy mají lepší		Zhruba stejné		Ženy mají horší		neví	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Získat dítě po rozvodu do péče	76,9	72,3	14,9	20,1	2,5	3,7	5,8	3,9
Dosáhnout vysokoškolského vzdělání	4,8	2,9	86,7	80,2	5,6	14,6	3,0	2,3
Samostatné podnikat	3,1	1,2	66,0	51,9	25,0	40,2	5,8	6,6
Věnovat se svým koníčkům	4,5	1,8	56,3	38,3	36,3	57,4	3,0	2,5
Možnost získat práci, odpovídající kvalifikaci a schopnostem	5,3	3,6	52,9	25,4	38,7	68,9	3,2	2,1
Mít za stejnou práci stejný plat	3,7	2,6	37,4	17,4	54,8	78,6	4,1	1,4

Pramen: (MPSV 2002), n=1117

Cílem výzkumu Mužská perspektiva není potvrzovat či zpochybňovat závěry těchto výzkumů, ale soustředit se spíše na důkladnější analýzu přístupu mužů k RPŽM, a to zejména ke specifickým tématům, která je mohou motivovat k větší participaci na předmětné agendě.

Mezi tato témata patří bezpochyby podpora zapojení mužů do péče o děti, na niž se v posledních letech zaměřovalo hned několik výzkumných aktivit. V roce 2010 realizovalo MPSV výzkum Podoby otcovství, který ukázal, že 67 % otců stále považuje za hlavní praktickou součást své otcovské role finanční zabezpečení rodiny – bez ohledu na to, zda byli tito muži výzkumníky hodnoceni jako „aktivní“, nebo „pasivní“. Otcové se v rodině častěji zapojují do aktivit volného času než do každodenní péče. Míra zapojení otců do běžných aktivit souvisejících s péčí o děti a domácnost nepřesahuje ve většině činností 40 % (např. zajišťování rodinné dovolené 54 % × péče o nemocné dítě 15 %). Stejný výzkum ovšem ukazuje, že pro více než 90 % mužů jsou děti tím nejkrásnějším, co je v životě potkalo (Podoby otcovství 2011). Výzkum Podoby otcovství ukazuje určitý přerod českých otců z tradičních a méně aktivních v aktivnější a modernější. Především ale ukazuje velký potenciál, který aktivní otcovství v ČR má.

Na to navazují zajímavá data o postojích mužů vůči rodičovské dovolené z výzkumu Táta na plný úvazek, který realizovala agentura Mediaresearch pro Ligu otevřených mužů. V rámci tohoto výzkumu deklarovalo 12 % mužů své přání zůstat s dítětem na rodičovské dovolené, pokud by se jim dnes mělo narodit. Dalších 31 % mužů odpovědělo na tuto otázku „spíše ano“ a dalších 48 % sice „spíše ne“, ale tuto možnost by zvažovali. To je dohromady přes 90 % mužů, kteří jsou potenciálně ochotní k účasti na rodičovské dovolené (Táta na plný úvazek 2013). Podle dalšího průzkumu Mediaresearch, který byl realizován na Českém národním panelu, si 61 % otců myslí, že na rodičovské dovolené by měl zůstat alespoň chvíli každý muž (Český národní panel 2014). Ve srovnání s 1–2 % mužů, kteří reálně na rodičovské dovolené v ČR jsou (MPSV 2013), se jedná o **obrovský nepoměr mezi deklaracemi mužů a realitou** – tedy i potenciální možnost pro zvýšení angažovanosti mužů v oblasti RPŽM.

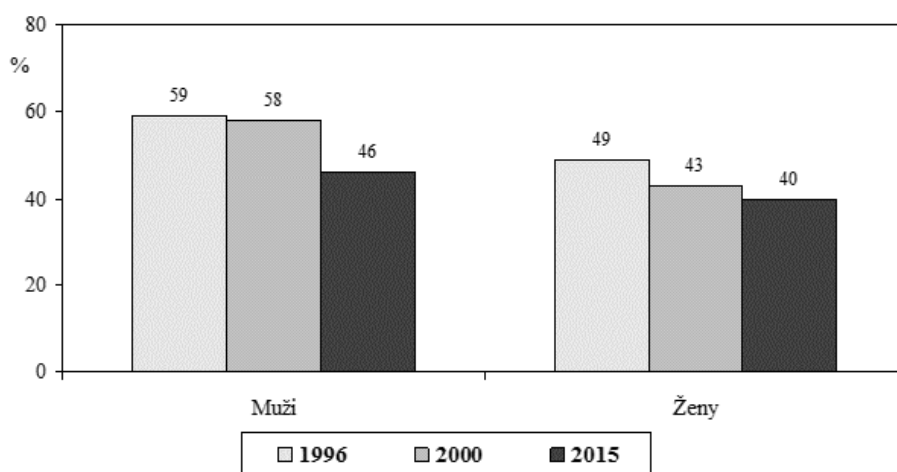

V rámci projektů LOMu Táta na plný úvazek¹⁰ a Tátové vítání¹¹ byly v letech 2013–2015 realizovány i další výzkumy, věnující se zapojení mužů do péče o děti – a to z pohledu mužů, žen a zaměstnavatelů, kteří v rámci podpory aktivního otcovství hrají významnou roli. Za zmínku stojí především výzkum, který se věnoval názorům veřejnosti na jednotlivá sociálně-politická opatření směřující k podpoře aktivního otcovství. Výsledky ukázaly, že většinovou podporu veřejnosti mají pozitivní opatření typu otcovské dovolené (státem placeného volna pro otce v období kolem porodu) – 93 % či bonusu pro druhého rodiče nad rámec stávající rodičovské dovolené – 82 %. Naopak negativně nastavená opatření, tj. ta, kdy se rodiče rozhodují pod tlakem finanční ztráty, mají podporu velmi nízkou – např. kvóta pro druhého rodiče v rámci stávající rodičovské dovolené – 23 % (Táta na plný úvazek 2015).

Přístupu české populace k rozdělení rolí v rodině se věnuje dlouhodobě také agentura STEM. Jejich srovnávací výzkum ukázal, že mezi lety 1996–2015 se v ČR proměnily názory společnosti na rozdělení mužů a žen v rodině, a to směrem od tradičního k liberálnímu pojetí rodiny. Navíc jak můžeme vidět z grafu níže, velká změna nastala především v názorech mužů.

„Muž má vydělávat peníze a žena se má starat o domácnost.“

Podle **pohlaví** (srovnání let 1996, 2000 a 2015, podíl odpovědí „určitě souhlasím“ + „spíše souhlasím“ v %)

Pramen: STEM, Trendy 1996/9, 2000/5, 2015/5

Podobné otázky zkoumal výzkum Role žen a mužů Sociologického ústavu Akademie věd ČR v roce 2009, který naopak poukazuje na přetrvávající tradiční názory o rozdělení rolí mezi mužem a ženou v rodině (Sociologický ústav 2009).

Mezi dalšími výzkumy, které souvisejí s muži a tématem rovných příležitostí, lze určitě zmínit studii Petra Matějů a Natálie Simonové, kteří na základě analýzy testů PISA učinili závěry, že chlapci jsou v rámci vzdělávacího systému v ČR ve srovnání s dívkami znevýhodňováni. Tato studie navazuje na širší diskuzi o selhávání chlapců a mladých mužů v procesu vzdělávání, což je téma, které odbornou

¹⁰ Viz <http://tatanaplnyuvazek.cz/>.

¹¹ Viz <http://www.tatovevitani.cz/>.

veřejností není přijímáno zcela jednoznačně, což ukazuje např. Iva Šmídová ve svém textu *Muži na okraji*, která k tématu nabízí zevrubný kritický vhled z feministické perspektivy (Šmídová 2008).

Zmínit bychom měli ještě velké mezinárodní srovnávací výzkumy, které se tématu zapojování mužů v oblasti rovných příležitostí tematicky týkají. Např. podle nedávno publikované studie Eurostatu se řadíme na pomyslný evropský chvost v zastoupení mužů v rámci institucionálního vzdělávání. V kategorii ECEC, která charakterizuje „brzké“ vzdělávání (Early childhood education – v ČR bychom do této kategorie mohli zařadit první stupeň základních škol a předškolní péči), u nás působí zhruba 2 % mužů z celkového počtu pracovníků. Velmi nízká čísla ovšem vykazují i ostatní evropské země. Nejvyšší zastoupení mužů má v této kategorii Dánsko – 15 % (Eurydice and Eurostat 2014). Hlubokou studnici dat nabízí také Český statistický úřad, který pravidelně vydává ročenku *Zaostřeno na muže a ženy* (ČSÚ 2014).

Vedle kvantitativních statistických výzkumů existuje také řada kvalitativních studií a textů, které se věnují mužům a jejich rolím v kontextu české společnosti. Zasloužili se o ně především sociologové a socioložky, jako je Iva Šmídová (Šmídová 1999, 2008), Ivan Vodochodský (Vodochodský 2007), Hana Maříková (Maříková 1999, 2007, 2012) nebo Radka Dudová (Dudová 2007, 2008). Soustředí se především na sociální kontext mužství a maskulinity v ČR, s velkým důrazem na témata týkající se mužů–otců. V roce 2015 pak vyšel sborník *Muži a mužství* v časopise *Gender, rovné příležitosti a výzkum*, který je na akademické půdě unikátním počinem nejen v českém, ale i evropském kontextu (*Gender, rovné příležitosti a výzkum* 2015).

Liga otevřených mužů

Iniciátorem a autorem výzkumu *Mužská perspektiva* v oblasti rovných příležitostí žen a mužů je iniciativa Liga otevřených mužů (LOM), která se od roku 2006 věnuje zvyšování kvality života mužů. Posláním LOMu je podporovat aktivní přístup mužů k osobnímu rozvoji a zdraví, k zodpovědnému partnerství a k rodičovství, k profesní seberealizaci a ke společenské angažovanosti, zejména na poli rovných příležitostí žen a mužů.

LOM nabízí mužům specializované poradenství, kurzy a semináře i zážitkové outdoorové akce. Zároveň kvalitní život mužů podporuje také pomocí expertních, mediálních i politických aktivit. LOM při své práci čerpá z přímé práce s muži, z vlastní expertní činnosti, z výzkumů a z příkladů dobré praxe v ČR i v zahraničí. Více o LOMu najdete na webových stránkách www.ilom.cz.

LOM je aktivně zapojen do politických struktur v ČR (Rada vlády ČR pro rovné příležitosti žen a mužů a její výbory, např. Výbor pro prevenci domácího násilí – Pracovní skupina pro práci s násilnou osobou a Pracovní skupina muži a rovnost žen a mužů). LOM je také zastoupen v evropské databázi

EuroGender (EIGE)¹² a je zástupcem ČR v evropské platformě pro práci s násilnými osobami European Network for the Work with Perpetrators of Domestic Violence (WWP-EN)¹³.

Ilustrační foto: Liga otevřených mužů, z. s.

---

¹² Viz <http://eurogender.eige.europa.eu>.

¹³ Viz <http://www.work-with-perpetrators.eu>.

Metodologie výzkumu

Výzkumné otázky

Cílem výzkumného projektu Mužská perspektiva bylo zjistit názory a postoje české populace 15+ na rovné příležitosti mužů a žen v různých dimenzích rodinného, profesního a společenského života. Zvláštní pozornost byla věnována konkrétním tématům rovných příležitostí žen a mužů ve vazbě na ochotu českých mužů i žen podílet se na jejich řešení. Abychom mohli hodnověrně analyzovat názory a postoje mužů, o které nám jde nejvíce, oslovili jsme také ženy. Jinak bychom mužskou populaci zkoumali izolovaně, bez komparace s populací ženskou. Mimoto nás zajímal i přístup žen k většímu zapojení mužů do oblasti rovných příležitostí žen a mužů.

S ohledem na hlavní cílovou skupinu jsme definovali následující soubor výzkumných otázek:

- Jaké jsou postoje mužů k agendě RPŽM?
- Proč někteří muži RPŽM podporují?
- Proč někteří muži RPŽM nepodporují?
- Jací muži RPŽM podporují a jací je nepodporují? (z hlediska věku, vzdělání, sociokulturního statusu)
- Jaká témata jsou pro muže na poli RPŽM zásadní?
- Co by muže motivovalo k zapojení do agendy RPŽM?
- Do jakých kampaní by se muži zapojili?

Na základě dostupných zdrojů a vlastní praxe jsme posléze definovali set témat RPŽM, která mají ve vztahu k cíli výzkumu váhu:

- rozdíl v zastoupení mužů a žen v politice
- rozdíl v zastoupení mužů a žen ve vedení firem
- rozdíl v platech mužů a žen
- rozdíl v zapojení žen a mužů do péče o děti
- rozdíl v zapojení žen a mužů v pečujících profesích
- rozdíl v zastoupení mužů a žen ve školách a školkách
- rozdíl v zastoupení mužů a žen na rodičovské dovolené
- svěřování dětí do péče po rozvodu
- sladování osobního, rodinného a pracovního života
- specifické rozdíly ve zdraví mužů a žen
- rozdíl mezi chlapci a dívkami ve vzdělávání
- násilí mužů na ženách
- násilí žen na mužích

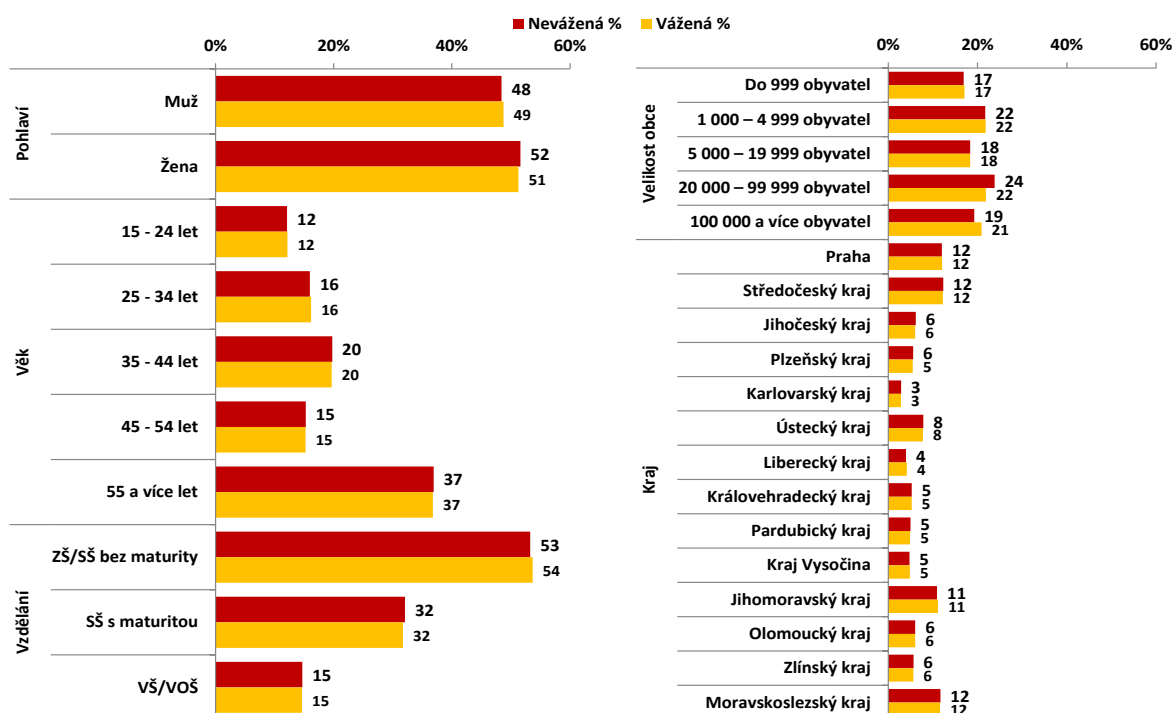
Metodologie sběru dat

Výzkum Mužská perspektiva byl proveden na vzorku 1008 respondentů, který byl vybrán na základě kvótního výběru pro cílovou skupinu obecné populace ČR ve věku 15 a více let. Kvóty (počty respondentů) byly stanoveny podle pohlaví, věku, vzdělání, regionu a velikosti místa bydliště. Oporou pro stanovení kvót byla aktuální data Českého statistického úřadu. Respondenti jsou součástí Českého národního panelu¹⁴. Pro větší přesnost výsledků bylo použito vážení dat na křížené proměnné – pohlaví a věk.

Terénní sběr probíhal v termínu 11.–18. 6. 2015 a byl realizován prostřednictvím internetového dotazníku na webovém rozhraní agentury Nielsen Admosphere, a. s., která prováděla nejen sběr, ale také čištění a vážení dat. Čištění dat zahrnuje procedury na vyplnění řady proměnných dotazníků a mnohé další kontrolní postupy vyvinuté a standardizované agenturou.

Vzhledem k tomu, že Mužská perspektiva je prvním výzkumem v ČR cíleně zaměřeným na přístup mužů k rovným příležitostem, rozhodli jsme se dát respondentům možnost doplnit své odpovědi také slovním komentářem kvalitativního charakteru. Analýza těchto odpovědí nám umožnila poukázat na významy skryté za tvrdými daty statistiky a nabídnout další možná výzkumná i sociálně-politická témata.

Charakteristiky výběrového souboru

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s. & Nielsen Admosphere, a. s.

¹⁴ Viz <https://www.narodnipanel.cz/>.

Statistická chyba:

Při interpretaci dat je třeba brát v úvahu statistickou chybu, která závisí na velikosti vzorku. Tabulka říká, s jak velkou chybou máme u výsledků počítat. Například pokud u otázky, na kterou odpovídal celý vzorek, vyšel výsledek 15 %, pak výsledek s vysokou pravděpodobností (95 %) leží v intervalu (12,9 %; 17,4 %).

	velikost vzorku (N)	procento populace																			
		5%		10%		15%		20%		25%		30%		35%		40%		45%		50%	
		dolní hranice	horní hranice	dolní hranice	horní hranice	dolní hranice	horní hranice	dolní hranice	horní hranice	dolní hranice	horní hranice	dolní hranice	horní hranice	dolní hranice	horní hranice	dolní hranice	horní hranice	dolní hranice	horní hranice	dolní hranice	horní hranice
Respondenti 15+	1008	3,8%	6,6%	8,3%	12,1%	12,9%	17,4%	17,6%	22,6%	22,4%	27,8%	27,2%	33,0%	32,1%	38,0%	37,0%	43,1%	41,9%	48,1%	46,9%	53,1%
Pohlaví																					
Muž	488	3,3%	7,4%	7,6%	13,1%	12,0%	18,6%	16,6%	23,9%	21,3%	29,1%	26,0%	34,3%	30,8%	39,4%	35,6%	44,5%	40,5%	49,5%	45,5%	54,5%
Žena	520	3,4%	7,3%	7,6%	13,0%	12,1%	18,4%	16,7%	23,8%	21,4%	29,0%	26,1%	34,2%	30,9%	39,3%	35,8%	44,4%	40,7%	49,4%	45,6%	54,4%
Věk																					
15 - 24 let	122	2,1%	11,0%	5,5%	17,1%	9,4%	22,9%	13,5%	28,4%	17,8%	33,8%	22,2%	39,1%	26,7%	44,2%	31,4%	49,3%	36,1%	54,3%	40,9%	59,1%
25 - 34 let	161	2,3%	9,9%	6,0%	16,0%	10,0%	21,7%	14,3%	27,2%	18,7%	32,5%	23,2%	37,8%	27,8%	43,0%	32,5%	48,0%	37,2%	53,0%	42,1%	57,9%
35 - 44 let	199	2,6%	9,3%	6,4%	15,2%	10,5%	20,9%	14,8%	26,4%	19,3%	31,7%	23,8%	37,0%	28,5%	42,1%	33,2%	47,2%	38,0%	52,2%	42,9%	57,1%
45 - 54 let	154	2,3%	10,1%	5,9%	16,1%	9,9%	21,9%	14,2%	27,4%	18,5%	32,7%	23,0%	38,0%	27,6%	43,1%	32,3%	48,2%	37,0%	53,2%	41,9%	58,1%
55 a více let	372	3,1%	7,9%	7,2%	13,6%	11,6%	19,1%	16,1%	24,5%	20,7%	29,8%	25,4%	35,0%	30,2%	40,1%	35,0%	45,2%	39,9%	50,2%	44,8%	55,2%
Vzdělání																					
ZŠ/SS bez maturity	537	3,4%	7,3%	7,7%	12,9%	12,1%	18,4%	16,7%	23,7%	21,4%	28,9%	26,2%	34,1%	31,0%	39,2%	35,9%	44,3%	40,8%	49,3%	45,7%	54,3%
SS s maturitou	323	3,0%	8,1%	7,1%	13,9%	11,4%	19,5%	15,9%	24,9%	20,4%	30,2%	25,1%	35,4%	29,9%	40,5%	34,7%	45,6%	39,5%	50,6%	44,4%	55,6%
VŠ/VOŠ	148	2,3%	10,2%	5,9%	16,3%	9,9%	22,0%	14,1%	27,5%	18,4%	32,9%	22,9%	38,2%	27,5%	43,3%	32,1%	48,4%	36,9%	53,4%	41,7%	58,3%
Velikost obce																					
1 000 – 4 999 obyvatel	170	2,4%	9,8%	6,1%	15,8%	10,2%	21,5%	14,4%	27,0%	18,8%	32,3%	23,3%	37,6%	28,0%	42,7%	32,7%	47,8%	37,4%	52,8%	42,3%	57,7%
5 000 – 19 999 obyvatel	219	2,6%	9,0%	6,5%	15,0%	10,7%	20,6%	15,0%	26,0%	19,5%	31,4%	24,1%	36,6%	28,8%	41,8%	33,5%	46,8%	38,3%	51,8%	43,2%	56,8%
20 000 – 99 999 obyvatel	185	2,5%	9,5%	6,2%	15,5%	10,3%	21,2%	14,6%	26,6%	19,1%	32,0%	23,6%	37,2%	28,2%	42,4%	33,0%	47,5%	37,7%	52,5%	42,6%	57,4%
100 000 a více obyvatel	240	2,7%	8,8%	6,6%	14,7%	10,9%	20,3%	15,2%	25,7%	19,8%	31,1%	24,4%	36,3%	29,0%	41,4%	33,8%	46,5%	38,6%	51,5%	43,5%	56,5%
Oblast ČR	194	2,5%	9,4%	6,3%	15,3%	10,4%	21,0%	14,8%	26,5%	19,2%	31,8%	23,8%	37,1%	28,4%	42,2%	33,1%	47,3%	37,9%	52,3%	42,8%	57,2%
Praha a Středočeský kraj	245	2,7%	8,7%	6,7%	14,6%	10,9%	20,2%	15,3%	25,7%	19,8%	31,0%	24,4%	36,2%	29,1%	41,4%	33,9%	46,4%	38,7%	51,5%	43,6%	56,4%
Čechy	417	3,2%	7,7%	7,4%	13,4%	11,8%	18,9%	16,3%	24,2%	21,0%	29,5%	25,7%	34,7%	30,5%	39,8%	35,3%	44,9%	40,2%	49,9%	45,1%	54,9%
Morava	346	3,0%	8,0%	7,1%	13,8%	11,5%	19,3%	16,0%	24,7%	20,6%	30,0%	25,3%	35,2%	30,0%	40,3%	34,8%	45,4%	39,7%	50,4%	44,6%	55,4%
Rodinný stav																					
Samostatný	184	2,5%	9,5%	6,2%	15,5%	10,3%	21,2%	14,6%	26,7%	19,1%	32,0%	23,6%	37,3%	28,2%	42,4%	32,9%	47,5%	37,7%	52,5%	42,6%	57,4%
V partnerském soužití	163	2,4%	9,9%	6,0%	15,9%	10,1%	21,6%	14,3%	27,1%	18,7%	32,5%	23,2%	37,7%	27,8%	42,9%	32,5%	48,0%	37,3%	53,0%	42,1%	57,9%
Ženatý/Vdaná	494	3,3%	7,4%	7,6%	13,1%	12,0%	18,5%	16,6%	23,9%	21,3%	29,1%	26,0%	34,3%	30,8%	39,4%	35,6%	44,5%	40,5%	49,5%	45,5%	54,5%
Rozvedený/já / ovdovělá	167	2,4%	9,8%	6,1%	15,8%	10,1%	21,5%	14,4%	27,0%	18,8%	32,4%	23,3%	37,6%	28,0%	42,7%	32,7%	47,8%	37,4%	52,8%	42,3%	57,7%
Žádné	262	2,8%	8,6%	6,8%	14,4%	11,0%	20,0%	15,4%	25,5%	20,0%	30,8%	24,6%	36,0%	29,3%	41,1%	34,1%	46,2%	38,9%	51,2%	43,8%	56,2%
Počet dětí																					
Jedno dítě	186	2,5%	9,5%	6,3%	15,5%	10,4%	21,1%	14,6%	26,6%	19,1%	32,0%	23,6%	37,2%	28,3%	42,4%	33,0%	47,4%	37,8%	52,4%	42,6%	57,4%
Dvě děti	369	3,1%	7,9%	7,2%	13,6%	11,6%	19,2%	16,1%	24,5%	20,7%	29,8%	25,4%	35,0%	30,2%	40,1%	35,0%	45,2%	39,9%	50,2%	44,8%	55,2%
Tři a více dětí	191	2,5%	9,4%	6,3%	15,4%	10,4%	21,0%	14,7%	26,5%	19,2%	31,9%	23,7%	37,1%	28,3%	42,3%	33,1%	47,3%	37,9%	52,3%	42,7%	57,3%
Věk dětí																					
Malé děti (nejstarší do 9 let)	146	2,3%	10,3%	5,9%	16,3%	9,8%	22,1%	14,0%	27,6%	18,4%	33,0%	22,8%	38,2%	27,4%	43,4%	32,1%	48,4%	36,8%	53,4%	41,7%	58,3%
Větší děti (alespoň 1 nezletilé dítě)	139	2,2%	10,4%	5,8%	16,5%	9,7%	22,3%	13,9%	27,8%	18,2%	33,2%	22,7%	38,4%	27,2%	43,6%	31,9%	48,7%	36,6%	53,6%	41,5%	58,5%
Zletilé děti (všichni 18+)	461	3,3%	7,5%	7,5%	13,2%	11,9%	18,7%	16,5%	24,0%	21,2%	29,3%	25,9%	34,4%	30,7%	39,6%	35,5%	44,6%	40,4%	49,7%	45,3%	54,7%
Bezdětní	262	2,8%	8,6%	6,8%	14,4%	11,0%	20,0%	15,4%	25,5%	20,0%	30,8%	24,6%	36,0%	29,3%	41,1%	34,1%	46,2%	38,9%	51,2%	43,8%	56,2%
Ekonomická aktivita																					
Aktivní	612	3,5%	7,1%	7,8%	12,7%	12,3%	18,1%	16,9%	23,4%	21,7%	28,7%	26,4%	33,8%	31,2%	38,9%	36,1%	44,0%	41,0%	49,0%	46,0%	54,0%
Neaktivní	396	3,2%	7,8%	7,3%	13,5%	11,7%	19,0%	16,2%	24,4%	20,9%	29,6%	25,6%	34,8%	30,3%	40,0%	35,2%	45,0%	40,0%	50,1%	45,0%	55,0%

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

U jednotlivých sociodemografických proměnných je nutné při malém vzorku pod 100 respondentů počítat s větší statistickou chybou.

Použité pojmy

Rovné příležitosti žen a mužů: postulát, že ženy a muži mají stejné podmínky pro své uplatnění ve všech oblastech rodinného, profesního a společenského života. S tím souvisí i spravedlivé přerozdělení zdrojů, včetně těch finančních. Velmi častým tématem rovných příležitostí bývá uplatnění žen na trhu práce nebo jejich větší zapojení ve veřejném životě. I proto jsou často rovné příležitosti žen a mužů brány především jako „ženské“ téma, a díky tomu zatím postrádají větší zapojení mužů. Cílem tohoto dotazníku je zjistit vaše názory na rovné příležitosti žen a mužů, s ohledem na téma podpory většího zapojení mužů do této oblasti.

Podpora rovných příležitostí žen a mužů: jakákoliv činnost vykonávaná se záměrem dosáhnout rovných šancí obou pohlaví. Může se jednat např. o zásahy státu, činnost neziskových organizací, veřejné kampaně, výzkumy a studie či přímou práci s muži a ženami s cílem zvýšit jejich šance na uplatnění v různých oblastech profesního, společenského a rodinného života.

Jak muži a ženy chápou rovné příležitosti?

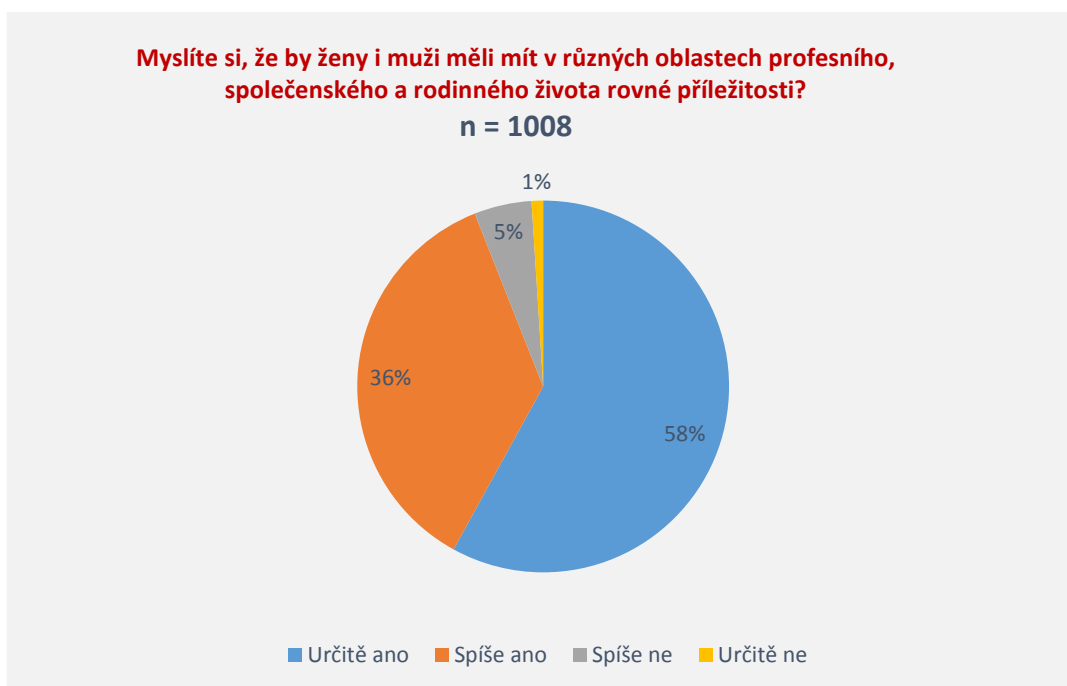

„Nikdo by podle mého mínění neměl být posuzován podle toho, co má v kalhotách.“
(žena, 29 let)

„Každý by měl mít svobodnou volbu v tom, co chce v životě dělat bez rozdílu pohlaví, národnosti či víry, a pokud splňuje kritéria pro výkon této činnosti, nechť ji vykonává a dostává za to stejnou odměnu.“ (muž, 27 let)

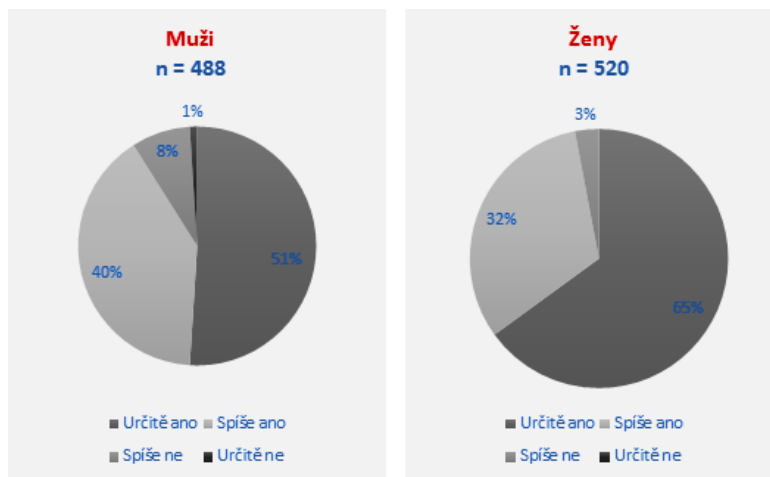
Ilustrační foto: Liga otevřených mužů, z. s.

Téměř všichni respondenti (94 %) se shodují na tom, že by ženy i muži měli mít rovné příležitosti v různých oblastech profesního, společenského a rodinného života. Více než polovina respondentů (58 %) má v tomto ohledu zcela jasno a uvedla „určitě ano“. Pouze 1 % dotázaných respondentů uvedlo odpověď „určitě ne“.

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Při analýze otázky z hlediska jednotlivých sociodemografických proměnných se potvrdilo to, že muži mají obecně vlažnější přístup k tématu rovných příležitostí než ženy. „Určitě ano“ odpovědělo na výše zmíněnou otázku 51 % mužů a 65 % žen. Negativní postoj vůči rovným příležitostem žen a mužů má více mužů než žen. Konkrétně 9 % mužů a 3 % žen.

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Zajímavým zjištěním je také to, že **kladný vztah k rovným příležitostem žen a mužů mají lidé s určitou větší životní zkušeností**, což zpochybňuje obecně přijímanou tezi, že má toto téma podporu především mezi mladšími lidmi. Jak si můžete všimnout na následujícím grafu, dá se konstatovat, že čím starší respondent, tím větší je pravděpodobnost, že na uvedenou otázku odpoví kladně. Stejný princip platí u zkušeností v dlouhodobých partnerských a rodinných vztazích. Respondenti žijící v partnerství nebo manželství odpovídali kladně častěji než respondenti svobodní. Ještě častěji pak RPŽM hodnotili kladně respondenti rozvedení a ovdovělí. Stejný princip platí u zkušenosti s výchovou dětí. Respondenti, kteří již mají vlastní děti, hodnotí RPŽM kladněji než respondenti bezdětní, přičemž platí, že čím starší má respondent děti, tím větší existuje pravděpodobnost, že bude RPŽM hodnotit kladně. Poněkud překvapivě je (velmi mírný) opačný trend vidět u vzdělání, kde můžeme vidět, že čím větší je vzdělání respondenta, tím větší existuje pravděpodobnost, že RPŽM kladně hodnotit nebude. Je však důležité zdůraznit, že tyto výsledky se pohybují na hranici statistické chyby, která činí v tomto případě zhruba +/- 3 %. Zároveň stále platí, že celý zkoumaný vzorek se celkově vyjadřuje k rovným příležitostem kladně.

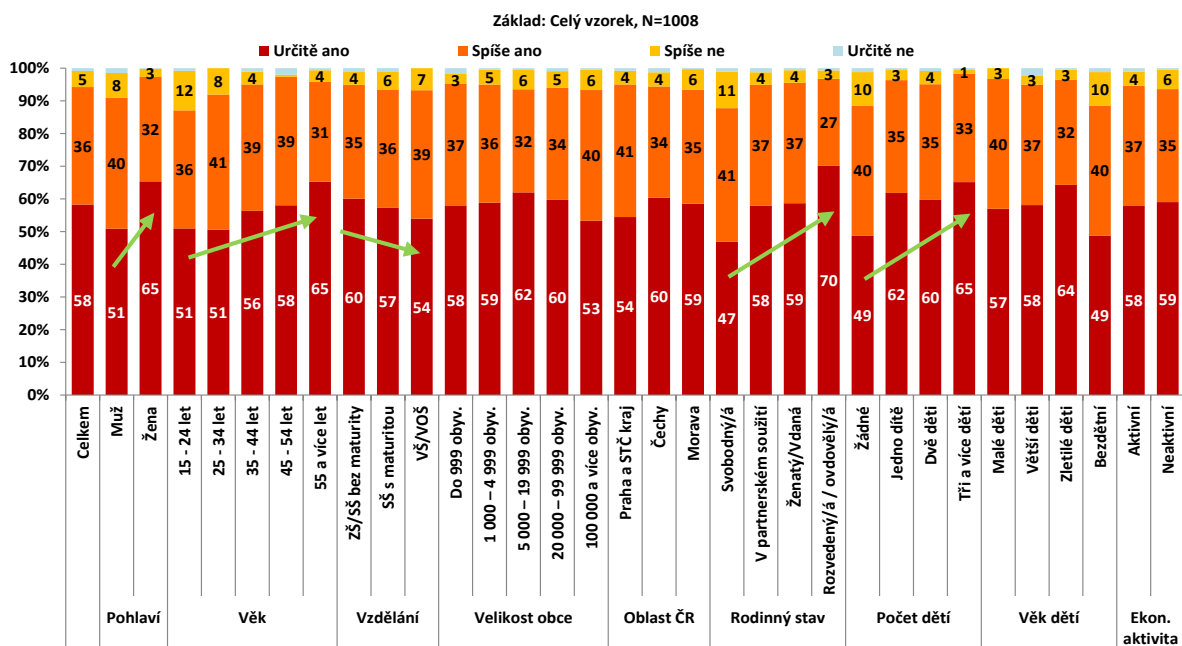

Ilustrační foto: Liga otevřených mužů, z. s.

Myslíte si, že by ženy i muži měli mít v různých oblastech profesního, společenského a rodinného života rovné příležitosti?

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

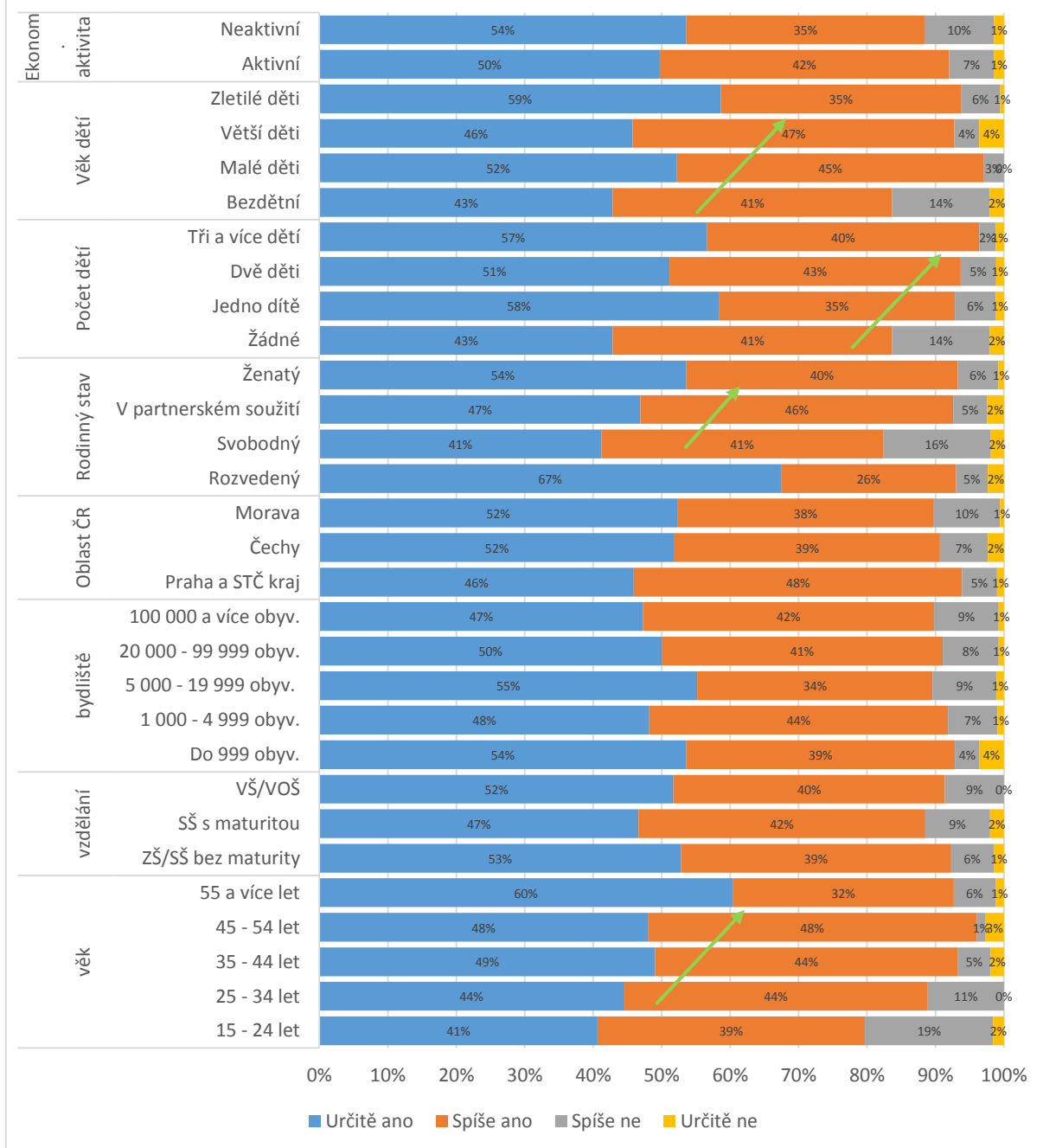
Pokud z celého souboru vyjme mužů a také je podrobíme bližšímu zkoumání, zjistíme, že kromě vzdělání kopírují stejné trendy, které jsme zaznamenali v celém zkoumaném vzorku. To znamená, že větší podporu rovným příležitostem vyjadřují zejména starší muži, kteří mají zkušenost s dlouhodobými vztahy a s dětmi.

Ilustrační foto: Liga otevřených mužů, z. s.

Myslíte si, že by ženy i muži měli mít v různých oblastech profesního, společenského a rodinného života rovné příležitosti? (MUŽI)

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Moderní, nebo tradiční rodina?

V rámci výzkumu padla také otázka směřující na hodnotové orientace respondentů – resp. zda se ztotožňují spíše s „moderním“, nebo „tradičním“ dělením rolí v rodině. Dotazovaní museli vybrat jednu z těchto možností, případně zvolit, že na tuto otázku nemají vyhraněnou odpověď. Celkem překvapivě se celých 67 % mužů a žen ztotožnilo s moderním pojetím rodiny, 18 % respondentů se přihlásilo

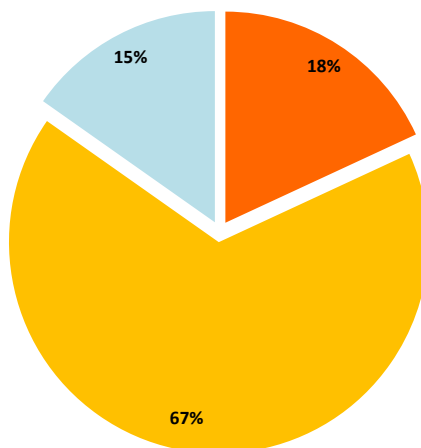

k tradičním rodinným hodnotám a 15 % zvolilo ústupovou variantu. Tyto výsledky jsou zajímavé zejména, podíváme-li se na poslední průzkum, který se věnoval tématu aktivního otcovství – Táta na plný úvazek, který realizovala agentura Mediaresearch pro Ligu otevřených mužů. V rámci tohoto průzkumu vyjádřilo až 65 % respondentů souhlas s výrokem, že jsou „spíše pro tradiční dělení rolí v rodině“. Rolí v této disproporci mohl zajisté hrát způsob položení otázky i různý kontext obou výzkumů. Přesto by hodnotové orientace týkající se rozdělení rolí v rodině zasloužily určitě větší pozornost dalších výzkumů. Pro náš výzkum byla otázka užitečná především pro získání proměnné, podle které jsme mohli v rámci jiných otázek a tematických okruhů dělit respondenty do skupin podle hodnotové orientace a podrobovat je samostatné analýze.

Který způsob dělení rolí mezi mužem a ženou v rodině je Vám bližší?

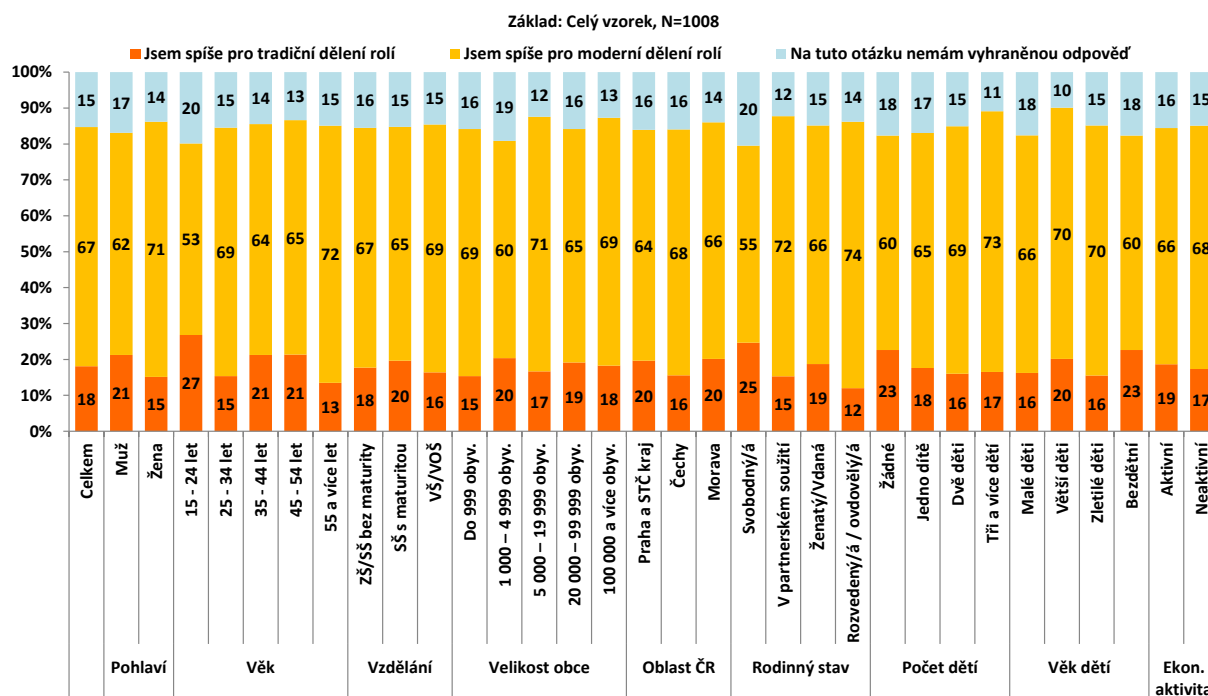
Základ: Celý vzorek, n=1008

- Jsem spíše pro tradiční dělení rolí
- Jsem spíše pro moderní dělení rolí
- Na tuto otázku nemám vyhraněnou odpověď

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Pokud se na výsledky podíváme optikou sociodemografických charakteristik, můžeme vidět, že **k tradičnímu dělení rolí se přiklání více muži a nejmladší respondenti, také svobodní a bezdětní.** Jedná se o stejné skupiny, které ukazují nejmenší podporu tématu rovných příležitostí. Lze tedy konstatovat, že moderní přístup k pojetí rodiny do určité míry (pozitivně) souvisí s podporou rovných příležitostí žen a mužů.

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Pohled pod povrch¹⁵

Většina respondentů bere rovné příležitosti žen a mužů jako součást naší kultury a společnosti. RPŽM jsou pro ně „**spravedlivé**“ a „**správné**“. Patří do moderní „**demokratické**“ a „**svobodné**“ společnosti. Zároveň se ukázalo, že mohou existovat velmi rozmanité interpretace rovných příležitostí. Na základě analýzy otevřené otázky, která doplňovala předcházející otázku: „*Myslíte si, že by ženy i muži měli mít v různých oblastech profesního, společenského a rodinného života rovné příležitosti?*“, jsme vybrali několik tendencí, které se v rámci odpovědí častěji opakovaly. Jedná se o dimenze výzkumné problematiky, které by si mohly v budoucnu zasloužit bližší zkoumání – ať už z pohledu žen či mužů.

Rovnoprávnost ano – rovnost ne?

Někteří respondenti vidí konflikt mezi rovnými právy a prosazováním genderové rovnosti (typicky pomocí pozitivní diskriminace jednoho z pohlaví). Taková snaha je pro ně paradoxně něčím, co RPŽM porušuje. Často opakovanou mantrou se ukázal být jednoduchý názor, že záleží především na „**schopnostech**“ konkrétního člověka, a nikoliv na jeho pohlaví. Takový pohled samozřejmě opomíjí hlouběji zakořeněné stereotypy, které brání jinak schopným jednotlivcům, aby se mohli naplno projevit (ať už se jedná ženu, která se snaží o uplatnění na trhu práce, nebo muže, který chce jít na rodičovskou

¹⁵ V této části se jedná pouze o nabídku k bližšímu zkoumání názorových tendencí, které jsme v rámci analýzy otevřené otázky zachytili. Vzhledem k charakteru dat nelze tyto tendence kvantifikovat ani se snažit o jejich hlubší kvalitativní analýzu/interpretaci. Tomu by se musel věnovat další výzkum. Zajímavá mohou být naše zjištění také pro kohokoliv, kdo by hledal inspiraci pro větší zapojení mužů. Na podobné tendence lze velmi snadno narazit.

dovolenou). Tento názor lze pochopit jako projev zvýšené citlivosti vůči vměšování státu do soukromé sféry, se kterou souvisí také nízká důvěra k politickým elitám.

Příklady výroků:

„Myslím si, že nezáleží na pohlaví. Záleží pouze na schopnostech. Nemám rád, když si třeba nějaké feministky stěžují na to, že v něčem nejsou na významných pozicích ženy, když prostě v té společnosti zrovna není žádná dostatečně kvalitní žena pro tu práci. Jde pouze o rovné příležitosti. Mělo by se rozhodovat pouze podle schopností.“ (muž, 18 let)

„Pokud se vypracuje jedinec, tak by se na pohlaví nemělo hledět – ale kvóty na zastoupení daného pohlaví jsou nesmysl.“ (muž, 37 let)

Někteří respondenti také vnímali RPŽM jako zákonem dané podmínky, a nikoliv jako faktický stav, kterého je třeba dosáhnout.

„To je divná otázka. To je snad jasné. Spíš bych se zeptala, proč by měly mít nerovné příležitosti? Žijeme v demokratické společnosti a rovnost přístupu k výše zmíněným oblastem života je dána v Listině základních práv a svobod hned první větou – Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i právech.“ (žena, 34 let)

RPŽM = znevýhodnění žen na pracovním trhu

Důležitým fenoménem je velmi úzké a automatické chápání rovných příležitostí jako agendy, která se týká pouze žen a jejich uplatnění na pracovním trhu. Objevovaly se odpovědi, které byly takto úzce tematicky zaměřeny, ale dokonce i takové, které automaticky používaly ženský rod. Vzhledem k historickým souvislostem je od svého vzniku agenda rovných příležitostí žen a mužů, potažmo „genderové rovnosti“, velmi úzce spjata se ženami a ženským hnutím. Je stále potřeba myslet na to, že široká veřejnost chápe RPŽM automaticky především jako agendu žen. I to může být velmi důležité při snaze o zapojování mužů do této oblasti a zaslouží si bližší zkoumání.

Příklady výroků:

„Jelikož jsou to rovnoprávné bytosti. Nežijeme v 19. století, kdy muž živí rodinu. Dnes se podílí na financování oba partneři. Proč by měl mít muž vyšší plat/mzdu jen proto, že je muž?“ (žena, 29 let)

„Pokud zastane práci stejně jako muž, tak proč by měla být žena odměněna méně než muž?“ (žena, 60 let)

„Ženy jsou stejně dobré jako muži. Jen v některých oblastech mají na víc než muži a naopak.“ (muž, 34 let)

„Protože, ženy pracují skoro stejně tvrdě jako muži.“ (žena, 57 let)

Jsme si rovní, ale...

Zajímavou tendencí je pozitivní chápání rovných příležitostí a rovnosti s podmínkou, že pro ně existují jisté „přirozené“ hranice. Tyto hranice respondenti vnímají především v kontextu biologické danosti mateřství, z čehož údajně vyplývá, že ženy mají větší sklony k péči než muži. Tento přístup, který genderová studia nazývají „biologickým esencialismem“, zdaleka není ničím novým ani neznámým. Zvláštní je ovšem jeho propojení s podporou rovných příležitostí, kterou tito respondenti zároveň deklarují.

Příklady výroků:

*„Člověk je člověk. I když učitelku v mateřské školce by asi přece jen měla dělat raději žena...“
(muž, 36 let)*

„Všichni lidé jsou si rovní, nicméně pro některé role je určité pohlaví více přizpůsobeno, např. mateřství.“ (muž, 26 let)

„Protože jsou si rovnocennými partnery a měli by se všichni podílet stejným dílem na chodu společenského i rodinného života. Pouze bych byl pro, aby ženy nevykonávaly těžké práce a nevstupovaly do profesí, které odpovídají spíše mužské nátuře, jako je například vojenská služba.“ (muž, 67 let)

Důraz na rozmanitost

Poslední ze zajímavých tendencí, které jsme v rámci této části výzkumu vysledovali, je důraz na rozmanitost, kterou může zapojení obou pohlaví do různých sfér soukromého, pracovního i veřejného života přinášet. Od mnohem častěji zmiňovaných názorů, které stavěly na tom, že na pohlaví nezáleží, postoj, který podporuje diverzitu, naopak explicitně staví na tom, že ženy a muži se v různých situacích a kontextech obvykle chovají různě, což je přínosné pro zúčastněné aktéry. I tento fenomén si zaslouží bližší zkoumání. Při pohledu do veřejného prostoru můžeme např. narazit na to, že zapojování mužů do péče o děti je podporováno argumentem, že muži pečují jinak než ženy – a proto jsou nepostradatelní¹⁶. Tento klíčový předpoklad, který se často používá při zapojování mužů do různých témat rovných příležitostí, je také někdy zpochybňován z pozic kritické feministické teorie (např. Fárová 2015 : 50), protože svým způsobem podporuje vizi „přirozených“ nebo „přirozeně rozdílných“ rolí mužů a žen.

Příklady výroků:

„Je potřeba obou pohlaví, aby svým potenciálem a rozdílným jednáním a chováním zasáhly do co nejvíce oblastí.“ (žena, 43 let)

„Každý vidí věc z jiného úhlu pohledu a mohou se při rozhodování vzájemně doplňovat.“ (žena, 46 let)

¹⁶ Ilustrativním příkladem může být například článek Sue Shellenbarger – Moms, Let Dad Be Dad, který vyšel v The Wall Street Journal a shrnuje výstupy z výzkumu Kathryn Kerns, která se soustředila na odlišnosti ve výchově mezi muži a ženami. Viz <http://www.wsj.com/articles/what-dads-play-does-for-kids-1434476561>.

Rovné příležitosti jako „mužské“ téma

„Bavíme-li se o rovnosti mužů a žen, pak je jasné, že z toho muži nemohou vypadnout. Pak bychom se mohli bavit leda tak o rovnosti žen.“ (žena, 29 let)

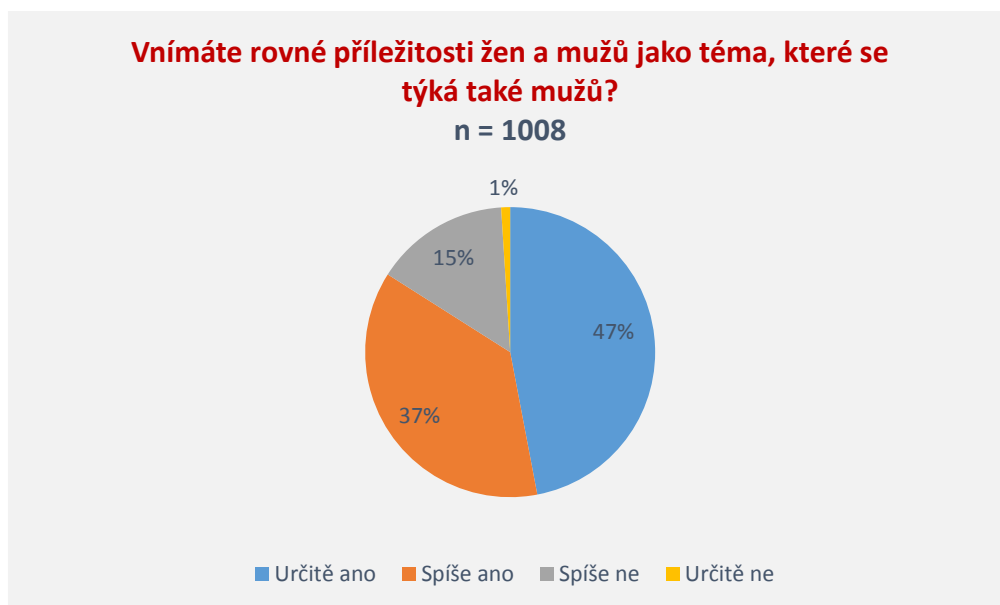
„No když jde o téma rovnosti žen a mužů, máme tu ženy i muže, tak se to zákonitě týká i mužů. Bez mužů by tu ten ‚problém‘ nebyl, neexistoval.“ (muž, 34 let)

Ilustrační foto: Liga otevřených mužů, z. s.

V následující části této publikace se budeme věnovat tomu, jak muži a ženy vnímají zapojení mužů do oblasti rovných příležitostí žen a mužů. Tato část obsahuje především analýzu dvou otázek.

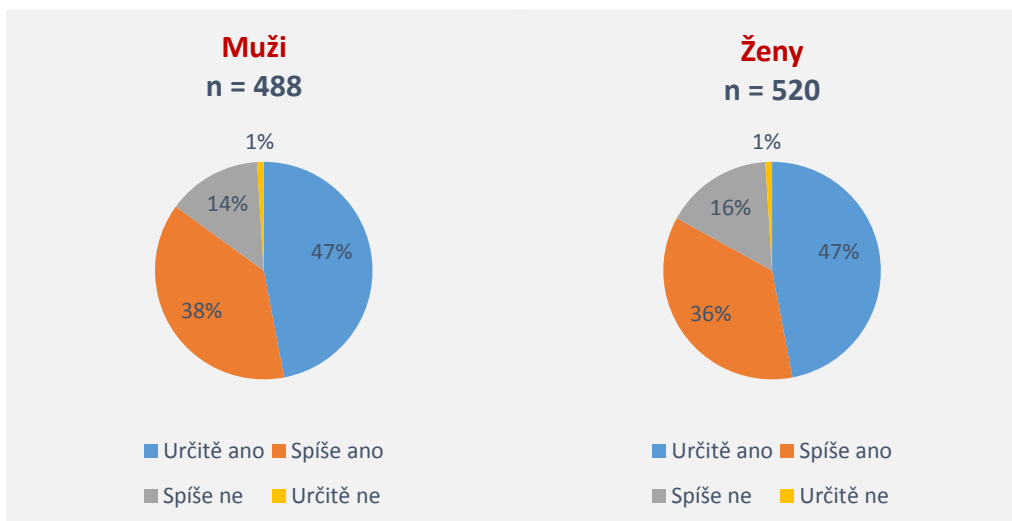
1. Vnímáte rovné příležitosti žen a mužů jako téma, které se týká mužů?
2. Chybí podle Vás podpoře rovných příležitostí žen a mužů větší zapojení mužů?

Abychom lépe porozuměli odpovědím, obě otázky byly doplněny také otázkou otevřenou, která umožňovala rozvést myšlenku respondenta. A jak to dopadlo? Většina dotázaných respondentů se domnívá, že se téma rovných příležitostí týká také mužů (84 %).

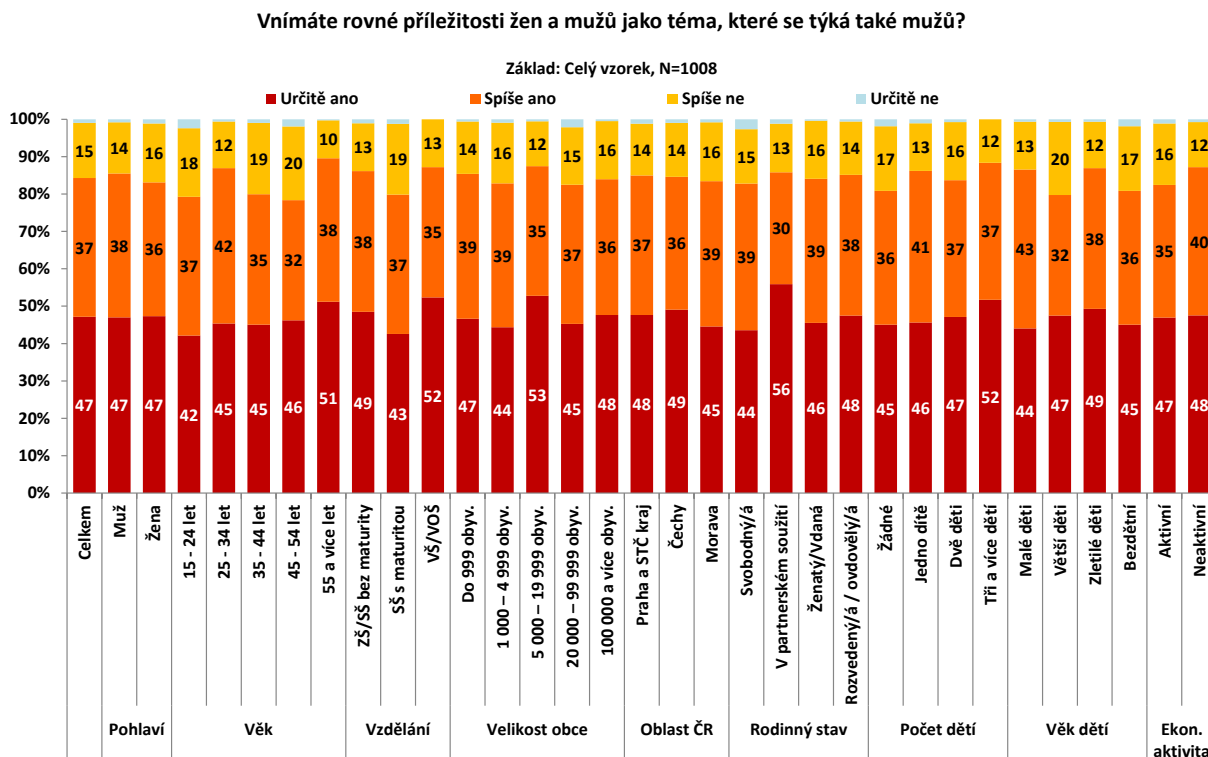
Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

V této otázce mají muži stejně jasno jako ženy. „Určitě ano“ odpovědělo shodně 47 % respondentů obou pohlaví. „Spíše ano“ pak 38 % mužů a 36 % žen.

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

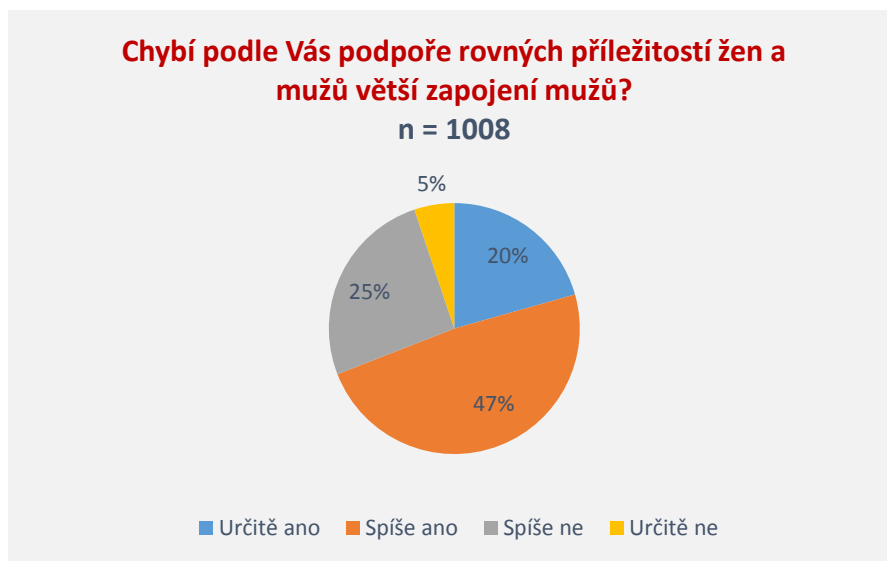
Při bližší analýze odpovědí podle sociodemografických proměnných můžeme vidět, že „Určitě ano“ uváděli nejčastěji lidé žijící s partnerem, respondenti nad 55 let a ti, kteří mají 3 a více dětí. Částečně to může souviset se dříve zmiňovaným poznatkem, že RPŽM mají podporu především od lidí s větší životní zkušeností. Znamenalo by to, že **velká část respondentů, kteří mají pozitivní vztah k rovným příležitostem žen a mužů, si také myslí, že se RPŽM netýkají pouze žen, ale také mužů**. Data se ale pohybují na hranici statistické chyby. Tento závěr tedy nelze prohlásit s jistotou a jedná se pouze o naši domněnku.

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

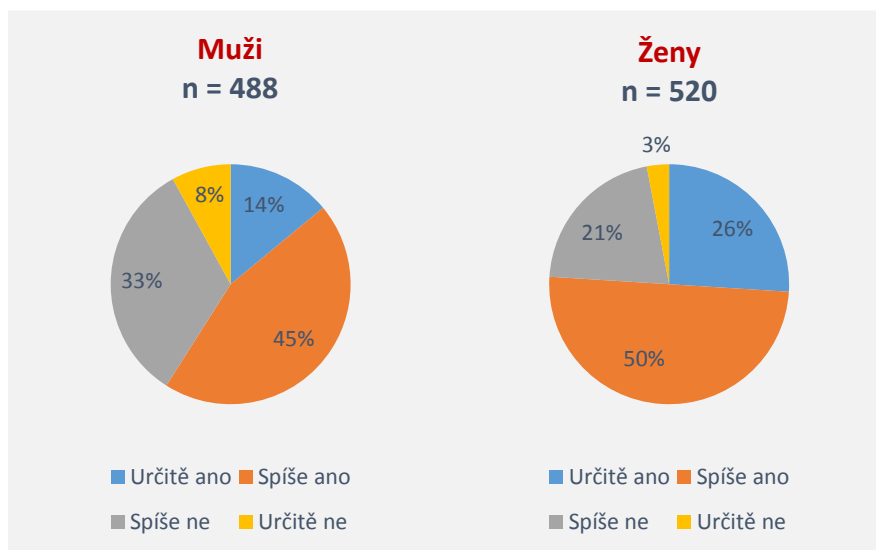

Již menší kladnou odezvu respondenti vyjádřili v otázce, zda v rámci podpory rovných příležitostí chybí větší zapojení mužů. 70 % dotázaných si stále myslí, že ano. „Určitě ano“ však odpovědělo pouze 20 % dotázaných respondentů.

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Při bližším pohledu na názory mužů a žen si můžeme všimnout významného rozdílu. Zatímco na tuto otázku odpovědělo kladně 76 % žen, mužů odpovědělo „určitě ano“ či „spíše ano“ pouze 59 %. Ženy tedy větší zapojení mužů do agendy rovných příležitostí podporují o zhruba 17 % více než muži.

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

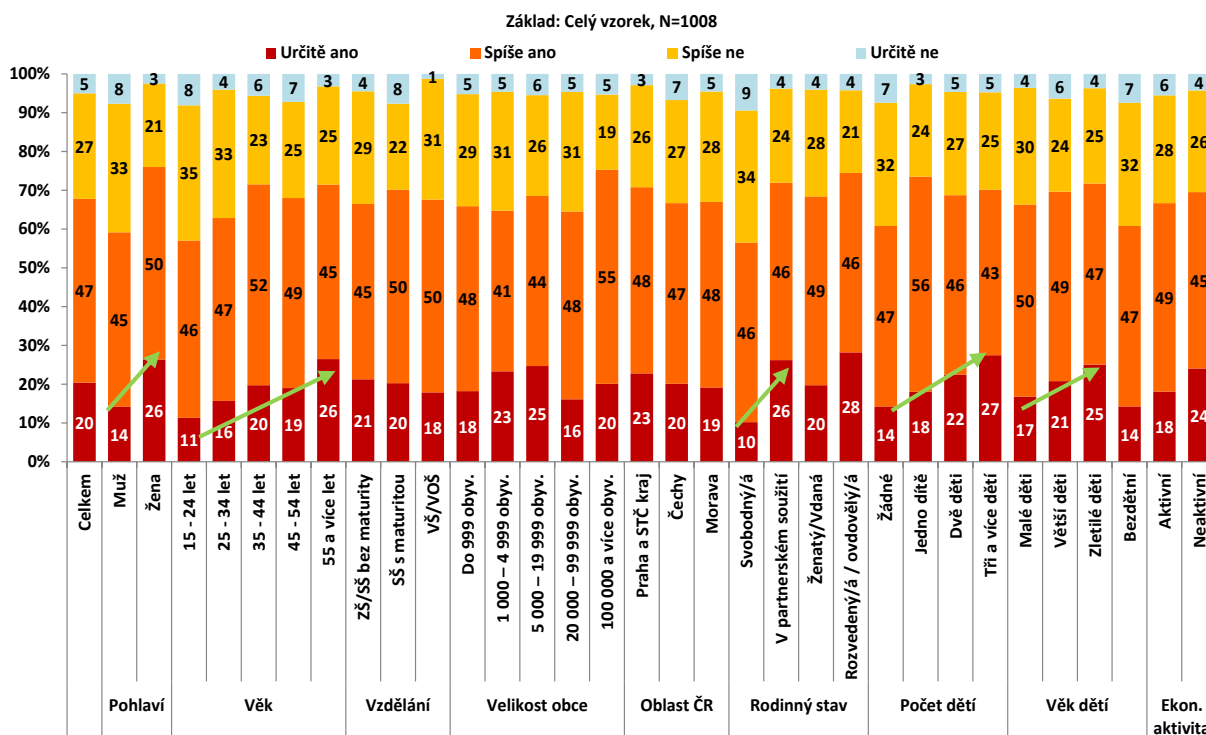
Při bližší analýze sociodemografických proměnných si můžeme opět všimnout, že výsledky korelují s podporou rovných příležitostí. Větší zapojení mužů do podpory rovných příležitostí žen a mužů si přejí respondenti s větší životní zkušeností – starší lidé s dětmi žijící v partnerských vztazích a rozvedení. Naopak větší zapojení mužů nejmeně postrádají nejmladší respondenti, svobodní a bezdětní. Jde o skupiny, které v současnosti otázky rodinného života a péče o děti zřejmě tolik neřeší. V tomto případě

tedy můžeme učinit závěr, že **lidé, kteří podporují rovné příležitosti žen a mužů, si zároveň přejí větší zapojení mužů v tomto tématu.**

Chybí podle Vás podpora rovných příležitostí žen a mužů větší zapojení mužů?

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Pohled pod povrch:

V rámci analýzy otevřených otázek se nám opět podařilo identifikovat některé tendence a jevy, které s výše položenými otázkami mohou úzce souviset a částečně je vysvětlovat. Stejně jako v rámci předchozí kapitoly můžeme tyto výstupy nabídnout jako možný předmět dalšího zkoumání a inspiraci pro jednotlivce či organizace, jež se větším zapojením mužů do oblasti rovných příležitostí chtějí zabývat. Data získaná pomocí otevřené otázky bohužel nelze smysluplně kvantifikovat ani použít jako podklad pro hlubší kvalitativní analýzu.

Ženy a muži nežijí v odděleném vakuu

Často zmiňovaným vysvětlením pro zapojení mužů do oblasti rovných příležitostí žen a mužů je předpoklad, že se toto téma týká opravdu „obou pohlaví“, a to i v případě, že se jedná o typicky ženská či typicky mužská témata. Muži a ženy totiž nežijí v odděleném vakuu, ale jakákoliv potřeba jedné z těchto skupin ovlivňuje zároveň i skupinu druhou. V souvislosti s těmito názory byly často zmiňovány pojmy jako „**rovnost**“ nebo „**spravedlnost**“. Podle mnoha respondentů hraje klíčovou roli také vzájemná „**komunikace**“ a vzájemná „**spolupráce**“, bez které se RPŽM nemohou obejít. Zároveň byla také zmiňována zodpovědnost, kterou muži za současný stav rozložení moci a privilegií mají.

Příklady výroků:

„Žijeme společně, společně se musíme zapojit.“ (žena, 53 let)

„Bez mužů a jejich přesvědčení, že ženy a muži by si měli být rovni, nelze tuto rovnost nastolit.“ (žena, 25 let)

„Každý by měl mít stejné podmínky pro životní a profesní uplatnění a toto je problém celé společnosti, ne jenom určité části.“ (muž, 59 let)

„Mělo by to tak být, pokud se obě pohlaví mají zapojit stejně, měla by se o to zajímat stejným dílem.“ (žena, 24 let)

Muž jako držitel moci a privilegií

Zajímavou názorovou tendencí je vnímat muže jako aktéry, kteří disponují společenskými privilegii a mají tak moc, bez které nemůže dojít ke společenské změně. Tyto názory se často objevovaly v negativních konotacích, které popisovali muže jako „**nadřazené**“ – s tím, že tato role mužům vyhovuje. V odpovědích se vyskytovaly dvě verze tohoto přístupu. Ta první zdůrazňovala, že muži musejí „**vyklidit pole**“ a přenechat část svých privilegií ve veřejném a pracovním životě ženám. Ta druhá viděla muže jako důležité „**aktéry**“, kteří mohou ze své nadřazené pozice pomoci ženám v sociálním a ekonomickém vzestupu. Oba tyto přístupy by patrně měly vést ke stejným důsledkům – tedy předání určité části moci a privilegií ženám. Přesto se nám zdá, že v obou případech se od mužů očekává jiná role. První přístup je vůči mužům velmi kritický a vyžaduje od nich určité ústupky. V druhém případě jsou muži vnímáni spíše v roli partnerů, kteří mohou ze své mocenské pozice dosáhnout pozitivní změny. V odpovědích obou těchto kategorií převažují spíše odpovědi žen. Muži svou „nadřazenou“ roli příliš nereflektují, případně si ji uvědomují, ale (v rámci odpovědí) z ní nevyvozují žádné důsledky.

Příklady výroků:

„Někteří muži podléhají myšlenkovým stereotypům o uplatnění, mohli by uvolnit ženám cestu a podpořit je, pokud se chtějí uplatnit způsobem, kterým se běžně uplatňují muži. Nebrat je jako konkurenci, ale jako partnery a jako osoby, které mají také své kvality.“ (žena, 26 let)

„Muži často rozhodují o kariérních příležitostech, stejně jako v osobní sféře určují možnosti členů rodiny z pozice ‚živitele‘.“ (žena, 32 let)

„Když někde šéfuje muž, musí dát přítomným ženám stejné možnosti jako mužům – a protože muži jsou obvykle průbojnější, tak šéfuji častěji, a proto se musí o rovnost příležitostí zasazovat z titulu svých pozic častěji.“ (žena, 44 let)

„Žijeme v převážně maskulinní společnosti. Muži ovládají mnoho oblastí a ženy mezi sebe nepustí. Měli by se zamyslet sami nad sebou.“ (žena, 34 let)

Muž jako aktér tam, kde hraje přesilovku ženy

Druhou zásadní oblastí pro větší zapojení mužů je zvýšení jejich aktivity v oblastech rodinného, pracovního a veřejného života, které jsou tradičně doménou žen. V této souvislosti bylo zmiňováno

především větší zapojení mužů do **péče o děti**, i když respondenti vnímají i znevýhodnění mužů v určitých profesích – typicky ve **školství**. V této souvislosti se v odpovědích objevil několikrát i pojem „**diskriminace**“. Jak a proč se muži cítí být znevýhodnění vůči ženám, by mohlo být zajímavým námětem pro další výzkum. Z analyzovaných odpovědí však vyplývá především to, že podpora zapojení mužů v oblastech rodinného a profesního života, kde hrají druhé housle, může uvolnit cestu ženám k většímu uplatnění v oblastech, které jsou stále doménou mužů. Zajímavý je taky názor, který staví muže do role určité „**oběti patriarchy**“ – podle tohoto pohledu většina mužů ze své socio-ekonomické nadřazenosti nad ženami neprofituje, ale je uzavřena v pasti rolí a očekávání, které nezvládá naplňovat. Tento fenomén je ve veřejné diskuzi někdy dokladován např. vyšší spotřebou alkoholu u mužů¹⁷ nebo vyšší mírou sebevražd¹⁸. O těchto fenoménech je možné vést další diskuzi, ukazuje se však, že by mohly mít potenciál jako vstupní brány pro zapojení mužů do agendy rovných příležitostí. Těmto tématům se detailněji věnujeme v dalších kapitolách.

Příklady výroků:

„Nejenom ženy, ale i muži jsou často (byť třeba ne tak okatě) tlačeni do rolí, které jim nejsou šité na míru. Spousta mužů by se třeba cítila lépe v profesích, které jsou považovány za ženské.“ (žena, 46 let)

„Tak můžou být i opačné případy, že jsou diskriminováni i muži, nebo jsou na ně kladeny přehnané nároky... Mělo by to být spravedlivé z obou stran.“ (žena, 29 let)

„Málo se mluví o důležitosti mužského elementu například ve školství.“ (muž, 40 let)

„Tak i v současné době se bere třeba za vcelku neobvyklé, že by muži chodili na mateřskou. Jsou i profese, kde jsou preferovány ženy. Rozhodně to podle mě není tak, že by to bylo pouze znevýhodnění pro ženy. Pro muže je pouze o něco menší, ale taky podle mě existuje.“ (muž, 18 let)

Muži to mají na háku

Stejně jako v předchozí kapitole, i v rámci tohoto tématu se objevovala tendence automaticky spojovat rovné příležitosti žen a mužů s uplatněním žen – zejména v profesním životě. Často bylo zmiňováno, že muže otázka rovných příležitostí přirozeně nezajímá. Muži samotní pak neměli příliš velké tendence své názory zdůvodňovat či rozepisovat. Jedním z uváděných důvodů (muži i ženami) byla výše zmiňovaná nadřazenost vycházející z moci a privilegií, která podle respondentů mužům vyhovuje. Muži sami také často popisovali svůj pocit, že se tato problematika týká spíše žen. Z těchto zdrojů může vycházet určitá skepse a nezaujatost, kterou reálně (i přes pozitivní deklarace) muži vůči rovným příležitostem mužů a žen projevují.

¹⁷ Podle WHO vypije průměrný český muž 15,6 litru čistého lihu za rok, a patří tak na světovou špičku pijáctví (Světová zdravotnická organizace 2012).

¹⁸ Muži si podle statistik berou život 3x častěji než ženy (Světová zdravotnická organizace 2014).

Příklady výroků:

„Muž si obvykle nechce nechat velet od ženy, proto ji, možná podvědomě, k možnosti postupu raději nepouští.“ (žena, 44 let)

„Vyčkávají, pozorují, popřípadě mají tendence to bagatelizovat.“ (žena, 28 let)

„Muži berou rovné zapojení jako ženskou emancipaci a moc je to nezajímá.“ (žena, 36 let)

„Proč by se měli muži angažovat v tom, za co bojují ženy? Nikdo je k tomuto boji nenutí.“ (muž, 31 let)

„Se mluví stále o kvótách.“ (muž, 58 let)

„Propagují to spíše ženy.“ (muž, 35 let)

„Měl by to spíše řešit stát.“ (muž, 55 let)

Na závěr této kapitoly bychom rádi vyjádřili přesvědčení, že potenciál k většímu zapojení mužů v oblasti rovných příležitostí existuje. Je ovšem potřeba muže zahrnout do diskuze a vysvětlit jim, o co reálně jde. Jak vyplývá z jejich odpovědí, muži si s tématem rovných příležitostí často příliš nevědí rady. Zde jeden příklad za všechny:

„Myslím, že by se to asi hodilo. Upřímně nevím, co víc k tomu říct.“ (muž, 18 let)

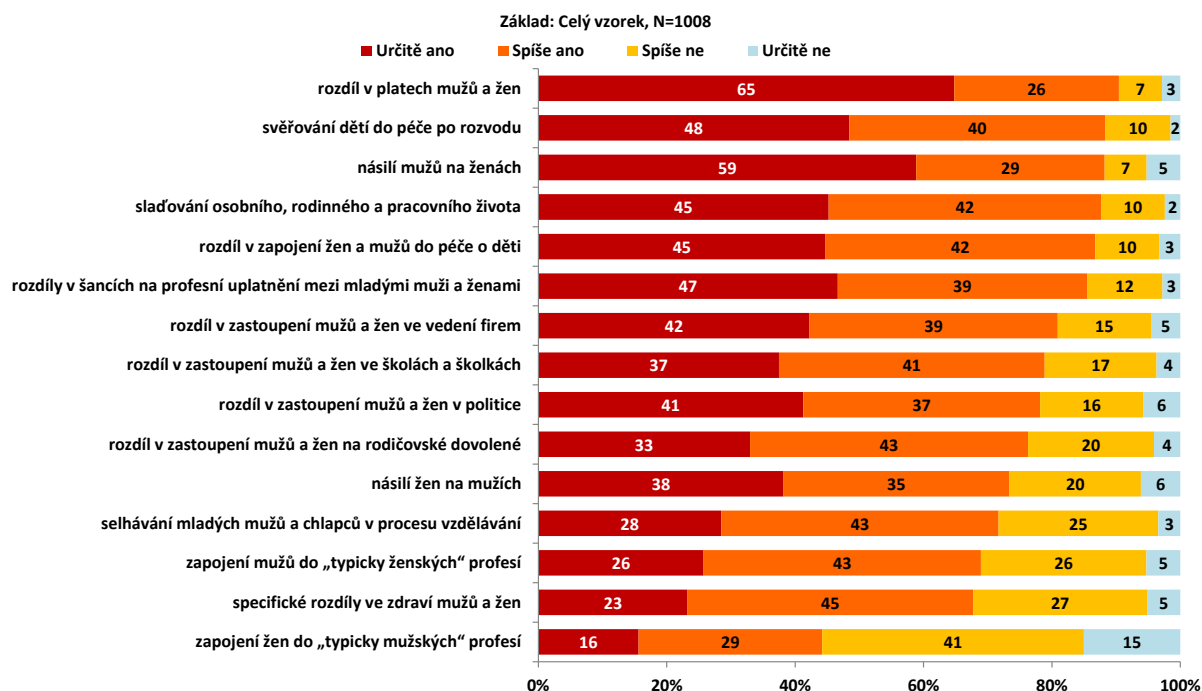
Ilustrační foto: Liga otevřených mužů, z. s.

Témata rovných příležitostí

Na základě studia dostupných zdrojů jsme respondentům nabídli tematické oblasti rovných příležitostí žen a mužů, se kterými měli možnost vyjádřit souhlas či nesouhlas v tom smyslu, zda by se jim podpora rovných příležitostí měla věnovat více než dosud. Větší pozornost by se podle respondentů měla v první řadě věnovat rozdílu v platech mužů a žen (91 %), svěřování dětí do péče po rozvodu (88 %) a násilí mužů na ženách (88 %). Naopak nejmenší pozornost by si podle odpovědí zasloužilo zapojování mužů do typicky ženských profesí (69 %), specifické rozdíly ve zdraví mužů a žen (68 %) a zapojování žen do typicky mužských profesí (45 %) – což je jediné z témat, kterému by větší pozornost než dosud nevěnovala více než polovina respondentů.

Kterým z následujících témat by se podle Vás podpora rovných příležitostí žen a mužů měla věnovat více než dosud?

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Velmi zajímavý pohled se nám naskytne, podíváme-li se na rozložení sympatií k jednotlivým tématům podle sociodemografických proměnných. Vidět můžeme např. to, že téma platové nerovnosti kopíruje trendy, které jsme zachytili v kapitole o podpoře rovných příležitostí. Toto téma považují za důležité především ženy a lidé s větší životní zkušeností (starší ročníky, rodiče dětí a rozvedení). Vysvětlujeme si to tím, že rovné příležitosti mužů a žen jsou velmi často spojovány právě s nerovným uplatněním mužů a žen na trhu práce.

Tento trend překvapivě naopak není tak znatelný u druhého „nejpozitivněji“ hodnoceného tématu, kterým je svěřování dětí do péče po rozvodu. Toto je např. hodnoceno podobně respondenty, kteří žijí v manželství a partnerství, a těmi, kteří jsou svobodní nebo rozvedení. Téma má také velkou podporu mezi muži. Dále si můžeme všimnout, že mladí, svobodní a bezdětní lidé méně podporují téma

„sldřování rodinného a pracovního života“ nebo že téma zastoupení mužů a žen ve vedení firem má výrazně větší podporu žen než mužů. Za povšimnutí stojí také poměrně vysoká podpora tématu násilí na ženách, a to napříč sociodemografickými proměnnými, včetně pohlaví.

Kterým z následujících témat by se podle Vás podpora rovných příležitostí žen a mužů měla věnovat více než dosud? - TOP 10

Průměrné hodnocení. 1=Určitě ano. 4=Určitě ne

Základ: Celý vzorek, N=1008		rozdíl v platech mužů a žen	svěřování dětí do péče po rozvodu	násilí mužů na ženách	sldřování osobního, rodinného a pracovního života	rozdíl v zapojení žen a mužů do péče o děti	rozdíl v šancích na profesní uplatnění mezi mladými muži a ženami	rozdíl v zastoupení mužů a žen ve vedení firem	rozdíl v zastoupení mužů a žen ve školách a školkách	rozdíl v zastoupení mužů a žen v politice	rozdíl v zastoupení mužů a žen na rodičovské dovolené
Celkem		1,48	1,65	1,58	1,70	1,72	1,71	1,81	1,87	1,86	1,95
Pohlaví	Muž	1,68	1,57	1,65	1,83	1,83	1,88	2,01	1,99	2,07	2,00
	Žena	1,29	1,72	1,52	1,56	1,62	1,54	1,63	1,76	1,67	1,90
Věk	15 - 24 let	1,69	1,78	1,57	2,03	1,95	1,82	2,01	2,25	2,09	2,24
	25 - 34 let	1,59	1,74	1,64	1,80	1,83	1,79	2,01	2,07	2,12	2,07
	35 - 44 let	1,49	1,63	1,65	1,62	1,64	1,76	1,82	1,94	1,94	1,90
	45 - 54 let	1,46	1,61	1,52	1,72	1,68	1,74	1,82	1,74	1,76	1,96
	55 a více let	1,36	1,59	1,55	1,57	1,65	1,59	1,65	1,68	1,68	1,82
Vzdělání	ZŠ/SS bez maturity	1,45	1,61	1,55	1,67	1,64	1,62	1,70	1,82	1,76	1,86
	SS s maturitou	1,50	1,67	1,63	1,73	1,80	1,79	1,87	1,97	1,91	2,05
	VŠ/VOŠ	1,54	1,72	1,60	1,73	1,82	1,84	2,11	1,86	2,15	2,06
Velikost obce	Do 999 obyv.	1,42	1,56	1,52	1,63	1,62	1,65	1,78	1,79	1,77	1,81
	1 000 - 4 999 obyv.	1,52	1,66	1,65	1,70	1,77	1,69	1,73	1,87	1,82	2,03
	5 000 - 19 999 obyv.	1,41	1,63	1,54	1,75	1,70	1,69	1,75	1,87	1,84	1,89
	20 000 - 99 999 obyv.	1,54	1,63	1,64	1,69	1,73	1,77	1,87	1,92	1,92	1,93
	100 000 a více obyv.	1,48	1,74	1,55	1,71	1,75	1,73	1,92	1,90	1,95	2,06
Oblast ČR	Praha a STČ kraj	1,41	1,68	1,53	1,66	1,67	1,69	1,88	1,80	1,96	1,93
	Čechy	1,44	1,61	1,58	1,72	1,68	1,70	1,78	1,83	1,83	1,92
	Morava	1,56	1,66	1,62	1,69	1,80	1,73	1,80	1,98	1,84	1,99
Rodinný stav	Svobodný/á	1,65	1,65	1,58	1,94	1,83	1,80	2,02	2,18	2,06	2,13
	V partnerském soužití	1,54	1,71	1,63	1,69	1,80	1,69	1,78	2,00	1,91	1,91
	Ženatý/Vdaná	1,46	1,63	1,59	1,67	1,72	1,73	1,84	1,79	1,89	1,96
	Rozvedení/ovdovělí	1,26	1,63	1,51	1,49	1,51	1,55	1,54	1,65	1,52	1,75
Počet dětí	Žádné	1,62	1,65	1,65	1,89	1,84	1,77	2,00	2,17	2,06	2,10
	Jedno dítě	1,45	1,73	1,50	1,72	1,70	1,76	1,81	1,83	1,89	1,95
	Dvě děti	1,45	1,65	1,62	1,61	1,70	1,71	1,78	1,77	1,80	1,93
	Tři a více dětí	1,35	1,56	1,49	1,57	1,61	1,55	1,63	1,70	1,70	1,77
Věk dětí	Malé děti	1,49	1,79	1,57	1,69	1,72	1,74	1,90	1,90	2,05	2,05
	Větší děti	1,49	1,60	1,71	1,67	1,62	1,81	1,84	1,87	1,84	1,85
	Zletilé děti	1,38	1,62	1,50	1,59	1,68	1,63	1,67	1,70	1,70	1,86
	Bezdětní	1,62	1,65	1,65	1,89	1,84	1,77	2,00	2,17	2,06	2,10
Ekon. aktivita	Aktivní	1,51	1,59	1,61	1,72	1,72	1,77	1,85	1,89	1,91	1,94
	Neaktivní	1,43	1,73	1,54	1,66	1,72	1,61	1,75	1,85	1,79	1,96

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

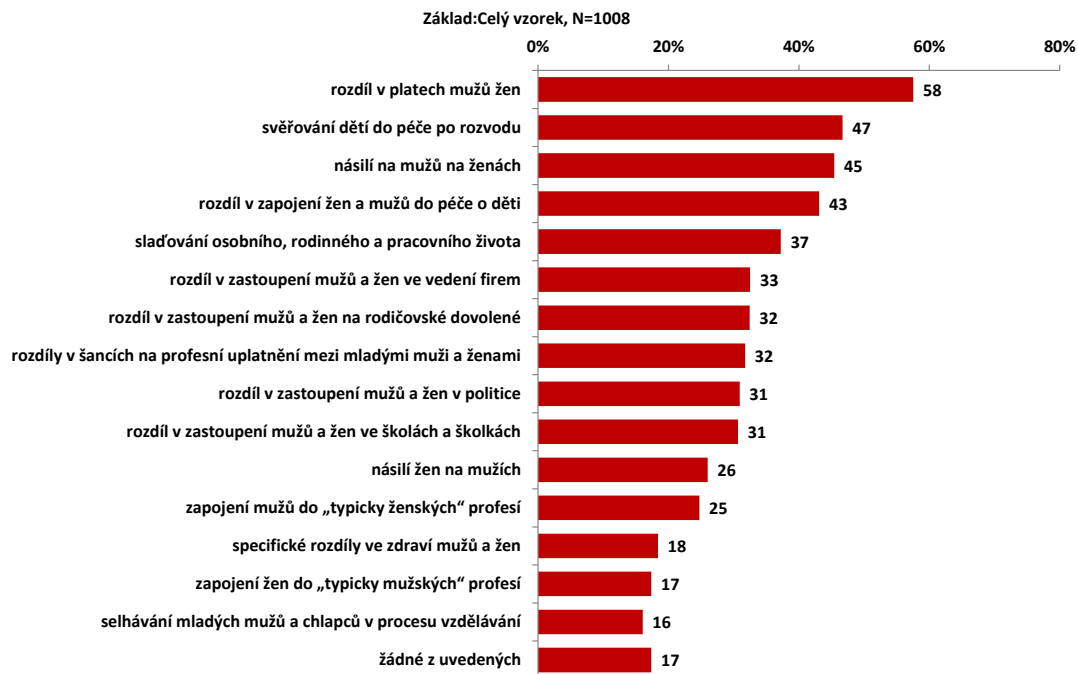
Podobnou podporu jednotlivým tématům rovných příležitostí žen a mužů je možné vidět v rámci ochoty jednotlivých respondentů podpořit tematicky zaměřenou kampaň. Respondenti měli v tomto případě možnost pouze vybrat ze seznamu jednotlivá témata. Data jsou tedy svým způsobem „syrovější“, protože respondent musel zvolit možnost ano/ne a nemohl si vybrat méně vyhraněnou možnost. I přesto je na prvním místě opět s přehledem téma rozdílného platového ohodnocení mužů a žen. Do kampaně, která by se věnovala tomuto tématu, by se zapojilo 58 % respondentů (67 % žen a 48 % mužů). S odstupem téměř 10 % se podobně umístila témata svěřování dětí do péče po rozvodu (47 %), násilí mužů na ženách (45 %) a rozdíl v zapojení mužů a žen do péče o děti (43 %). První zmiňované má pak jako jediné o něco větší podporu mužů než žen.

Konkrétní ochota k angažovanosti pak trochu zamíchala pořadím témat, která jsme mohli vidět u předchozí otázky. Tak např. zatímco téma rozdílu v zastoupení mužů a žen na rodičovské dovolené si v pořadí témat polepšilo z 10. na 7. místo, nejmenší ochota podpořit kampaň se ukázala v souvislosti s tématem selhávání chlapců a mladých mužů v procesu vzdělávání. Toto téma kleslo ze 13. na 15. místo. Toto srovnání je samozřejmě pouze orientační, protože při zpracování otázek byla použita jiná metodologie, může však ukazovat na rozdíl mezi tím, zda je téma pro respondenty pouze zajímavé,

nebo zda by byli ochotní jej podpořit svou angažovaností. Výstupy zároveň potvrzují, že tento rozdíl není přítomen u témat, která se objevila na prvních příčkách hodnocení.

Podpořil/podpořila byste svou účastí kampaň, která by se věnovala některému z následujících témat?

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

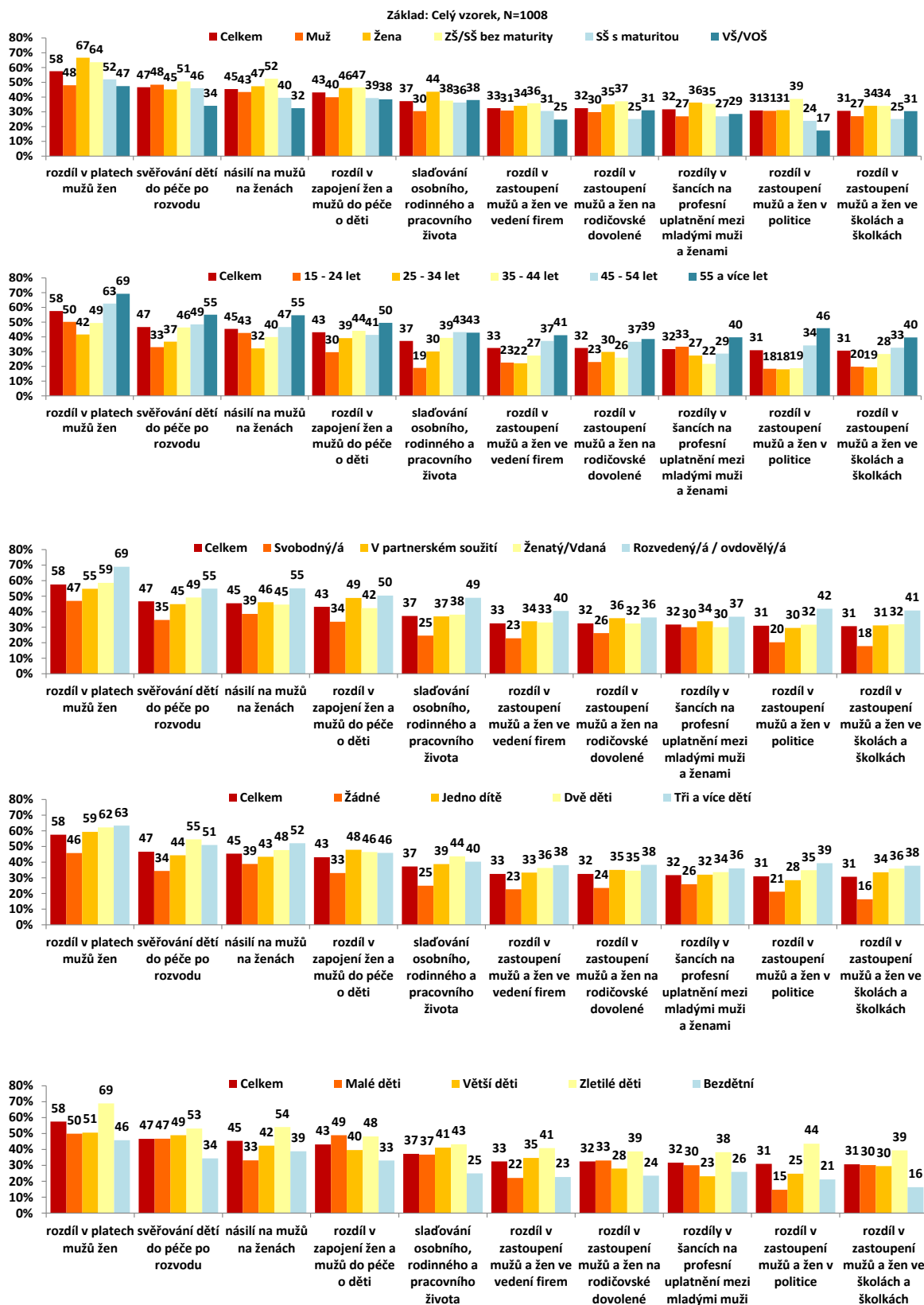
Při bližším pohledu do sociodemografické struktury můžeme vidět podobné jevy jako u předcházející otázky. Většina témat – především ta, která se úzce týkají rodinného a pracovního života, jsou bližší ženám a respondentům s větší životní zkušeností (věk, vztahy, děti). Přesto je možné vysledovat několik „anomálií“, které se odlišují od těchto trendů. Např. svěřování dětí do péče po rozvodu by účastí v kampani podpořilo více mužů než žen. Zajímavé také je, že násilí mužů na ženách je důležitým tématem pro mladou populaci 15–24 let, která si jinak vůči rovným příležitostem žen a mužů ukazuje jako nejméně podpůrná. Respondenti ve stejné kategorii by vyjádřili také větší podporu kampani zaměřené na rozdíly v profesním uplatnění mladých mužů a žen.

Ilustrační foto: Liga otevřených mužů, z. s.

Podpořil/podpořila byste svou účastí kampaň, která by se věnovala některému z následujících témat? - TOP 10

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Jak zapojit muže v oblasti rovných příležitostí?

V jádru našeho výzkumu leží zásadní a obtížná otázka: Co udělat, aby se více mužů angažovalo v oblasti rovných příležitostí? Již víme, že muži mají k rovným příležitostem žen a mužů spíše pozitivní, ale trochu vlažný vztah, částečně vycházející z příliš úzkého a špatně srozumitelného pojetí rovných příležitostí. Zároveň jsme v rámci minulé kapitoly zjistili, jaká témata rovných příležitostí muže zajímají a která by podpořili svou účastí v případné kampani. Naším cílem v následující části textu je pokusit se zjistit, kteří muži sympatizují se kterými tématy, resp. kteří muži by byli ochotni angažovat se v konkrétních tematických kampaních na podporu rovných příležitostí žen a mužů. Podstatnější část této kapitoly pak tvoří názory respondentů na témata, která podle zahraničních zkušeností mohou fungovat jako určitá „brána“ k větší angažovanosti mužů.

Cílové skupiny mužů podle témat

V tabulce níže vidíte bližší analýzu otázky: „**Podpořil byste svou účastí kampaň, která by se věnovala některému z následujících témat?**“ podle sociodemografických proměnných. Jsou v ní zanesena data, která souvisejí pouze s mužskou částí zkoumaného vzorku, a my tak můžeme vidět, jaké cílové skupiny mužů se profilují u jednotlivých typů kampaní. Čísla v tabulce znamenají, jaké procento mužů by bylo ochotných případnou kampaň podpořit. V této souvislosti je nutné podotknout, že u jednotlivých proměnných je třeba počítat se statistickou chybou (viz kapitola „výzkum a metodologie“). U proměnných, které zahrnují méně než 100 respondentů, je potřeba výsledky vidět obzvláště kriticky a považovat je spíše za orientační. Jak si ovšem můžeme všimnout, trendy mužské populace do jisté míry kopírují trendy celého vzorku, a můžeme tak například konstatovat, že s kampaní zaměřenou na sladování osobního a pracovního života je nejtěžší uspět u mladých mužů ve věku 15–24 let¹⁹ (11 %), a naopak s ní můžeme prorazit u starších mužů, především 55+ (41 %).

Můžeme také vidět, že čím víc má muž dětí, tím větší existuje pravděpodobnost, že mu kampaň zaměřená na sladování pracovního a rodinného života bude sympatická a podpoří ji svou angažovaností. Zajímavou cílovou skupinou by mohli být i rozvedení muži (59 %), kteří jsou vůbec nejangažovanější skupinou ve vzorku. U mladých mužů bychom naopak mohli uspět s kampaní proti násilí na ženách (46 %), což je téma, které má jinak podporu napříč sociodemografickým spektrem (vyjádřená vůle k angažovanosti mezi muži neklesá v žádné ze skupin pod 30 %). Pokud se pak podíváme např. na společensky velmi málo diskutované téma násilí žen na mužích, můžeme zjistit, že je to jedno z mála témat, kde je možné zaujmout muže podporující tradiční rozdělení rolí v rodině (32 %) více než muže, kteří deklarují moderní pojetí rolí (25 %). Za povšimnutí stojí také poměrně nízká chuť k angažovanosti ze strany mužů z velkých měst nad 100 tis. obyvatel, bezdětných a svobodných mužů. S kampaní týkající se rozdílů v platech mužů a žen bychom mohli snáze uspět u mužů z malých

---

¹⁹ Případně bychom se tuto skupinu měli snažit oslovit, aby se o uvedenou problematiku více zajímala – to už necháme na organizátorech konkrétních kampaní.

obcí a mužů se základním nebo učňovským vzděláním. Celé analytické spektrum pro jednotlivá témata najdete v tabulce níže.

Podpořil byste svou účastí kampaň, která by se věnovala některému z následujících témat?	rozdíly v platech mužů žen	svěřování dětí do péče po rozvodu	násilí na mužů na ženách	rozdíly v zapojení žen a mužů do péče o děti	rozdíly v zastoupení mužů a žen v politice	rozdíly v zastoupení mužů a žen ve vedení firem	sladování osobního, rodinného a pracovního	rozdíly v zastoupení mužů a žen na rodičovské	rozdíly v šancích na profesní uplatnění mezi	násilí žen na mužích	rozdíly v zastoupení mužů a žen ve školách a	zapojení mužů do „typicky ženských“ profesí	zapojení žen do „typicky mužských“ profesí	specifické rozdíly ve zdraví mužů a žen	žádné z uvedených	selhávání mladých mužů a chlapců v procesu	N
Celkový součet	48%	48%	43%	40%	31%	31%	31%	30%	27%	27%	27%	25%	22%	20%	20%	18%	488
ZŠ/SŠ bez maturity	57%	49%	50%	45%	37%	36%	32%	36%	31%	30%	32%	30%	25%	22%	18%	20%	283
SŠ s maturitou	38%	48%	34%	32%	20%	23%	28%	19%	17%	23%	15%	14%	15%	14%	26%	14%	149
VŠ/VOŠ	31%	41%	34%	37%	25%	24%	31%	25%	29%	19%	32%	25%	22%	27%	15%	19%	59
15 - 24 let	40%	25%	46%	25%	14%	18%	11%	18%	22%	25%	15%	20%	18%	17%	26%	12%	65
25 - 34 let	32%	40%	33%	38%	22%	18%	20%	23%	20%	20%	16%	20%	18%	17%	26%	13%	82
35 - 44 let	36%	53%	39%	41%	22%	26%	29%	25%	18%	28%	24%	19%	21%	10%	17%	18%	105
45 - 54 let	47%	50%	39%	32%	28%	32%	37%	34%	21%	25%	28%	25%	17%	20%	17%	13%	76
55 a více let	65%	56%	51%	49%	47%	44%	41%	38%	41%	31%	39%	33%	27%	28%	18%	24%	165
Do 999 obyvatel	54%	49%	45%	39%	29%	33%	27%	34%	26%	31%	28%	31%	28%	21%	19%	21%	85
1 000 – 4 999 obyvatel	51%	48%	50%	39%	39%	38%	30%	27%	32%	25%	30%	22%	23%	25%	18%	19%	111
5 000 – 19 999 obyvatel	48%	53%	43%	38%	29%	33%	32%	33%	28%	27%	29%	29%	23%	22%	24%	16%	97
20 000 – 99 999 obyvatel	47%	43%	38%	44%	27%	27%	32%	32%	27%	25%	27%	24%	18%	16%	21%	16%	135
100 000 a více obyvatel	31%	48%	38%	35%	25%	18%	29%	18%	17%	26%	18%	18%	15%	14%	17%	17%	65
Žádné	37%	33%	41%	33%	22%	20%	20%	23%	18%	24%	17%	21%	18%	16%	25%	17%	148
Jedno dítě	49%	48%	42%	44%	29%	28%	26%	29%	25%	25%	26%	15%	20%	20%	20%	15%	85
Dvě děti	51%	57%	43%	44%	35%	37%	38%	33%	32%	28%	33%	29%	25%	21%	16%	20%	175
Tři a více dětí	56%	54%	48%	38%	35%	38%	37%	35%	33%	30%	35%	32%	23%	24%	19%	18%	84
Svobodný/á	40%	31%	41%	30%	20%	20%	18%	21%	21%	24%	17%	19%	15%	13%	24%	17%	103
V partnerském soužití	40%	45%	45%	45%	28%	28%	22%	32%	23%	30%	26%	26%	24%	21%	18%	18%	82
Ženatý/Vdaná	49%	50%	42%	38%	30%	32%	32%	30%	26%	25%	28%	23%	20%	20%	22%	16%	253
Rozvedený/á	66%	73%	57%	59%	57%	43%	59%	39%	50%	36%	39%	45%	43%	34%	5%	30%	44
Jsem spíše pro moderní dělení rolí	49%	51%	42%	39%	31%	30%	30%	29%	25%	25%	25%	25%	20%	19%	20%	17%	300
Jsem spíše pro tradiční dělení rolí	41%	44%	43%	43%	28%	30%	34%	31%	27%	32%	29%	24%	22%	26%	18%	23%	105

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

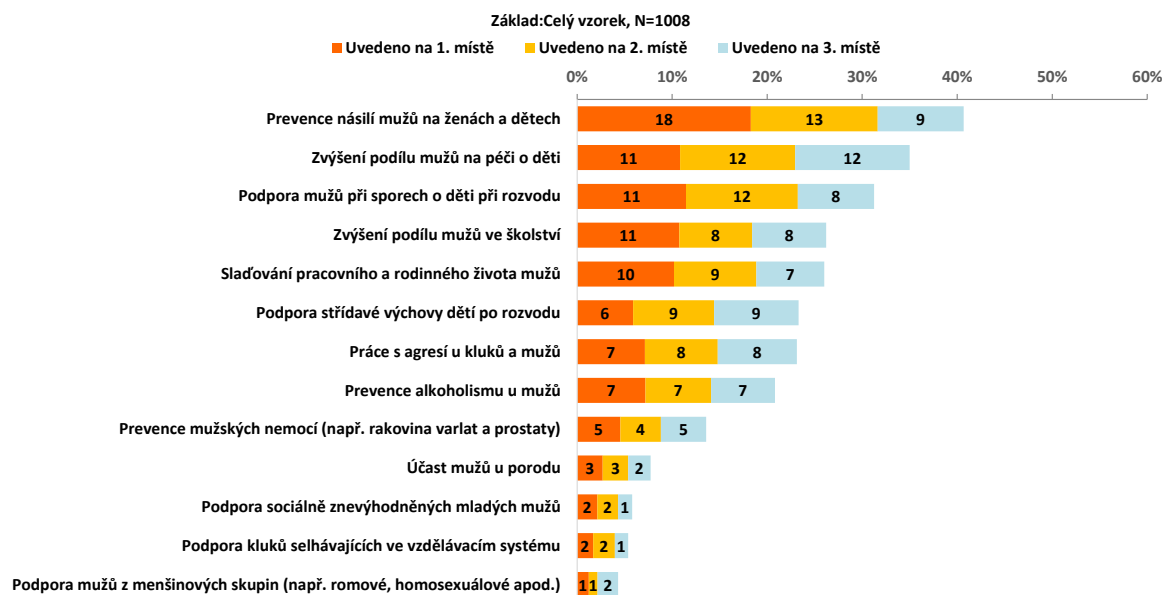
Brány k zapojení mužů

Ze zahraničních i českých zkušeností vyplynulo několik témat, která mohou fungovat jako vstupní brána k zapojení mužů do oblasti rovných příležitostí.

1. Prevence násilí mužů na ženách a dětech
2. Podpora mužů při sporech o děti při rozvodu
3. Zvýšení podílu mužů na péči o děti
4. Zvýšení podílu mužů ve školství
5. Sladování pracovního a rodinného života mužů
6. Podpora střídavé výchovy dětí po rozvodu
7. Prevence alkoholismu u mužů
8. Práce s agresí u kluků a mužů
9. Prevence mužských nemocí (např. rakovina varlat a prostaty)
10. Účast mužů u porodu
11. Podpora kluků selhávajících ve vzdělávacím systému
12. Podpora sociálně znevýhodněných mladých mužů
13. Podpora mužů z menšinových skupin (např. Romové, homosexuálové apod.)

Celému dotazovanému vzorku (tedy mužům i ženám) přijde nejdůležitější prevence násilí mužů na ženách a dětech (41 %), zvýšení podílu mužů v péči o děti (35 %) a podpora mužů při sporech o děti při rozvodu (31 %). Nejmenší důležitost dotazovaní respondenti naopak připisují podpoře mužů z menšinových skupin (4 %), podpoře sociálně znevýhodněných mladých mužů (5 %) a klukům selhávajícím ve vzdělávacím systému (5 %).

Podle zkušeností ze zahraničí, existují témata, která fungují jako „vstupní brána“ k zapojení mužů do oblasti rovných příležitostí žen a mužů. Která z následujících témat Vám v tomto smyslu přijdou nejdůležitější?

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

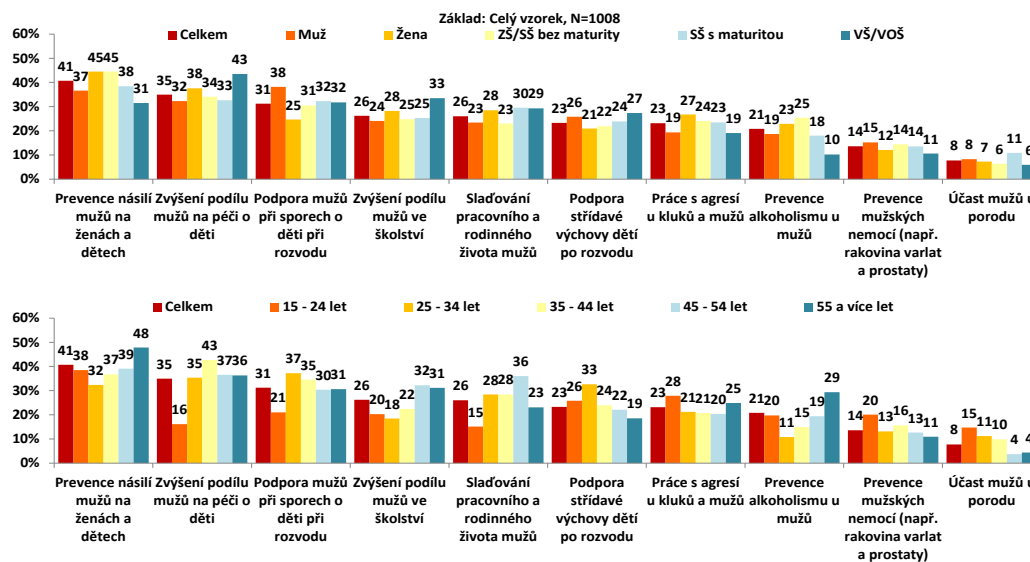

Pokud se na jednotlivá témata podíváme optikou sociodemografických proměnných, můžeme vidět, že muži přikládají významně větší důležitost podpoře mužů při sporech o děti po rozvodu (38 % oproti 25 % u žen), podobně je tomu i u podpory střídavé výchovy dětí po rozvodu a prevence mužských nemocí, i když tam nejsou rozdíly mezi pohlavími zdaleka tak výrazné. Naopak témata, jako je prevence násilí na ženách a dětech, zvýšení podílu mužů na péči o děti nebo sladování pracovního a rodinného života u mužů, považují za důležitější ženy.

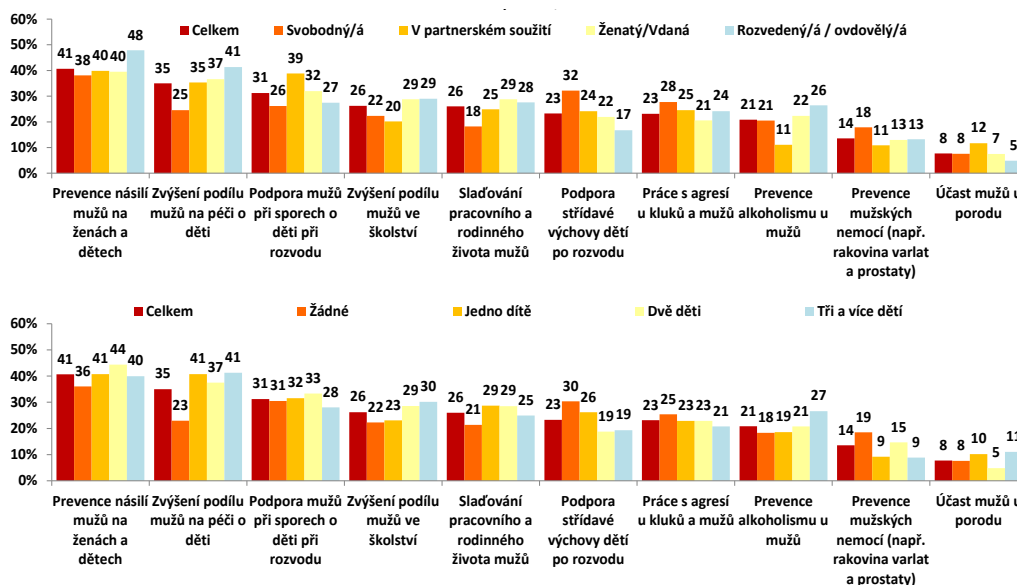
Pokud se podíváme na proměnnou vzdělání, můžeme např. vidět, že lidé s vysokým vzděláním jsou velmi „vybíraví“ v tom, jak velkou důležitost přiřazují jednotlivým tématům. Zatímco prevenci násilí mužů na ženách a dětech považují z celého vzorku za nejméně důležitou, největší důležitost přikládají zvýšení podílu mužů na péči o děti a zvýšení podílu mužů ve školství. Při pohledu na věkové kohorty si zase můžeme všimnout, že mladí respondenti 15–24 let považují za nejdůležitější téma prevenci násilí mužů na ženách a dětech, zatímco kohorta 55 a více let hraje prim v tématu alkoholismu u mužů.

Mezi svobodnými a bezdětnými respondenty najdeme zase nejvíce fanoušků střídavé výchovy a práce s agresí u kluků a mužů. Rozvedení zase kromě prevence násilí na ženách a dětech považují za důležitou také prevenci alkoholismu u mužů.

Podle zkušeností ze zahraničí, existují témata, která fungují jako „vstupní brána“ k zapojení mužů do oblasti rovných příležitostí žen a mužů. Která z následujících témat Vám v tomto smyslu přijdou nejdůležitější? - TOP 10

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Zajímavější pohled optikou naší výzkumné otázky se nám naskytne, analyzujeme-li sociodemografické proměnné pouze u mužské části vzorku. Vzhledem k tomu, že respondenti měli možnost vybrat z nabízeného seznamu pouze 3 témata a ještě u nich určit pořadí, rozhodli jsme se dát větší váhu jejich volbě a vypočítat umělý skóre, který bere v úvahu pořadí volby respondenta tím, že jsme pořadí bodově ohodnotili 3, 2 a 1 body. Číslo v tabulce tedy udává součet bodů, které jednotlivé téma od mužů dostalo, vydělený počtem respondentů v rámci dané sociodemografické proměnné. Čím vyšší skóre téma dostalo, tím vyšší má v rámci dané proměnné podporu, resp. tím větší existuje pravděpodobnost, že jej konkrétní muž, kterého můžeme do dané hodnoty proměnné zařadit, bude považovat za důležité.

Podpořil byste svou účastí kampaň, která by se věnovala některému z následujících témat?	Prevenční násilí mužů na ženách a dětech	Podpora mužů při sporech o děti při rozvodu	Zvýšení podílu mužů na péči o děti	Zvýšení podílu mužů ve školství	Slaďování pracovního a rodinného života mužů	Podpora střídavé výchovy dětí po rozvodu	Prevenční alkoholismu u mužů	Práce s agresí u kluků a mužů	Prevenční mužských nemocí (např. rakovina varlat a prostaty)	Žádné z uvedených	Účast mužů u porodu	Podpora kluků selhávajících ve vzájemném soužití	Podpora sociálně znevýhodněných mladých mužů	Podpora mužů z menšinových skupin (např. romská, homosexuální a apod.)	N
Celkový skóre:	0,83	0,8	0,63	0,52	0,51	0,47	0,4	0,37	0,28	0,2	0,18	0,14	0,12	0,08	488
ZŠ/SŠ bez maturity	0,95	0,72	0,61	0,49	0,47	0,44	0,48	0,37	0,28	0,19	0,13	0,16	0,11	0,09	283
SŠ s maturitou	0,65	0,97	0,54	0,41	0,52	0,5	0,37	0,33	0,35	0,24	0,3	0,1	0,15	0,04	149
VŠ/VOŠ	0,63	0,68	0,86	0,93	0,69	0,47	0,07	0,44	0,15	0,15	0,17	0,15	0,07	0,08	59
15 - 24 let	0,88	0,31	0,26	0,32	0,2	0,38	0,55	0,48	0,49	0,23	0,34	0,22	0,35	0,28	65
25 - 34 let	0,77	0,93	0,63	0,39	0,52	0,54	0,22	0,34	0,26	0,37	0,23	0,05	0,05	0,09	82
35 - 44 let	0,55	1,06	0,69	0,45	0,52	0,59	0,22	0,33	0,3	0,17	0,3	0,16	0,14	0,03	105
45 - 54 let	0,79	0,63	0,66	0,67	0,62	0,53	0,34	0,41	0,36	0,24	0,04	0,13	0,04	0	76
55 a více let	1,01	0,81	0,69	0,62	0,56	0,34	0,55	0,34	0,17	0,11	0,08	0,15	0,08	0,05	165
Do 999 obyvatel	0,82	0,74	0,46	0,46	0,46	0,35	0,49	0,48	0,36	0,28	0,13	0,13	0,18	0,09	85

1 000 – 4 999 obyvatel	0,88	0,73	0,5	0,45	0,35	0,37	0,52	0,39	0,35	0,3	0,19	0,17	0,07	0,08	111
5 000 – 19 999 obyvatel	0,82	0,78	0,66	0,53	0,59	0,59	0,32	0,3	0,24	0,15	0,27	0,13	0,08	0,02	97
20 000 – 99 999 obyvatel	0,8	0,84	0,79	0,51	0,61	0,47	0,37	0,34	0,2	0,13	0,18	0,13	0,1	0,07	135
100 000 a více obyvatel	0,74	0,85	0,6	0,69	0,49	0,54	0,2	0,34	0,29	0,14	0,12	0,14	0,23	0,12	65
Žádné	0,84	0,6	0,45	0,43	0,4	0,55	0,44	0,45	0,36	0,24	0,16	0,14	0,19	0,17	148
Jedno dítě	0,84	1	0,71	0,55	0,48	0,54	0,28	0,31	0,25	0,18	0,22	0,06	0,09	0,01	85
Dvě děti	0,87	0,87	0,66	0,55	0,59	0,36	0,36	0,39	0,27	0,17	0,14	0,18	0,08	0,02	175
Tři a více dětí	0,65	0,75	0,75	0,55	0,56	0,44	0,5	0,23	0,2	0,21	0,26	0,13	0,11	0,08	84
Svobodný/á	0,86	0,53	0,37	0,43	0,39	0,51	0,5	0,58	0,35	0,2	0,15	0,17	0,24	0,18	103
V partnerském soužití	0,84	0,89	0,65	0,35	0,35	0,43	0,21	0,28	0,32	0,29	0,33	0,11	0,12	0,1	82
Ženatý/Vdaná	0,79	0,82	0,68	0,6	0,59	0,46	0,4	0,32	0,26	0,19	0,16	0,13	0,08	0,04	253
Rozvedený/á	0,89	1,05	0,75	0,41	0,57	0,5	0,39	0,3	0,16	0,14	0,18	0,18	0,07	0,02	44
Jsem spíše pro moderní dělení rolí	0,84	0,76	0,77	0,56	0,53	0,49	0,4	0,37	0,23	0,13	0,24	0,11	0,12	0,08	300
Jsem spíše pro tradiční dělení rolí	0,74	0,88	0,35	0,41	0,61	0,52	0,38	0,4	0,55	0,2	0,12	0,23	0,1	0,07	105

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Protože tuto část výzkumu považujeme za obzvláště důležitou, na základě hodnot z předchozí tabulky jsme se rozhodli zkonstruovat malý přehled o cílových skupinách témat, která se mezi muži umístila na prvních pěti místech. Podobný přehled si však může každý udělat pro kterékoliv další zkoumané téma.

1. Prevence násilí mužů na ženách a dětech

Celkem: velká podpora mezi muži napříč sociodemografickým spektrem
Vzdělání: čím nižší vzdělání, tím větší podpora
Věk: výjimečně velká podpora mezi mladými muži 15–24 let a nejstaršími muži 55+
Bydliště: nejsou významné rozdíly
Děti: slabší podpora u mužů, kteří mají 3 a více dětí
Rodinný stav: nejsou významné rozdíly
Hodnotová orientace: větší podpora u mužů zastávajících moderní dělení rolí v rodině

2. Podpora mužů při sporech o děti při rozvodu

Celkem: velká podpora mezi muži napříč sociodemografickým spektrem, s výjimkou mladých mužů 15–24 let
Vzdělání: největší podpora mužů SŠ s maturitou, nejmenší VŠ a VOŠ
Věk: velmi nízká podpora mužů 15–24 let a velmi vysoká u mužů ve středním věku 35–44 let
Bydliště: nejsou významné rozdíly
Děti: nejmenší podpora u bezdětných mužů, největší u mužů s jedním dítětem
Rodinný stav: nejmenší podpora svobodných mužů, největší rozvedených
Hodnotová orientace: větší podpora u mužů zastávajících tradiční dělení rolí v rodině

3. Zvýšení podílu mužů na péči o děti

Celkem: velká podpora mezi muži, s výjimkou mladých mužů 15–24 let, svobodných mužů a mužů zastávajících se tradičního rozdělení rolí v rodině
Vzdělání: nejmenší podpora mužů se SŠ s maturitou, největší u mužů s VŠ a VOŠ

Věk: velmi nízká podpora mužů 15–24 let a vysoká u všech dalších věkových kohort nad 25 let
Bydliště: nejmenší podpora u mužů z obcí do 999 obyvatel, největší u mužů ve středně velkých městech 20 000–99 999 obyvatel
Děti: čím více dětí, tím větší podpora
Rodinný stav: nejmenší podpora svobodných mužů, největší rozvedených
Hodnotová orientace: výrazně větší podpora u mužů zastávajících moderní dělení rolí v rodině

4. Zvýšení podílu mužů ve školství

Celkem: celkem konzistentní středně vysoká podpora tématu, s výjimkou mladých mužů 15–24 let
Vzdělání: velmi vysoká podpora mužů s VŠ a VOŠ
Věk: velmi nízká podpora mužů 15–24 let a vysoká u všech dalších věkových kohort nad 25 let
Bydliště: čím větší obec, tím větší podpora (mírný trend)
Děti: menší podpora bezdětných, jinak konzistentní
Rodinný stav: nejmenší podpora mužů žijících v partnerství, největší u žijících v manželství
Hodnotová orientace: mírně větší podpora u mužů zastávajících moderní dělení rolí v rodině

5. Sladování pracovního a rodinného života mužů

Celkem: celkem konzistentní středně vysoká podpora tématu, s výjimkou mladých mužů 15–24 let
Vzdělání: čím vyšší vzdělání, tím větší podpora (mírný trend)
Věk: velmi nízká podpora mužů 15–24 let a vysoká u všech dalších věkových kohort nad 25 let
Bydliště: nejmenší podpora u mužů z obcí mezi 1000–4999 obyvatel, největší u mužů ve středně velkých městech 20 000–99 999 obyvatel
Děti: nižší podpora bezdětných mužů
Rodinný stav: menší podpora svobodných mužů a mužů žijících v partnerství, největší u rozvedených a žijících v manželství
Hodnotová orientace: větší podpora u mužů zastávajících tradiční dělení rolí v rodině (mírný trend)

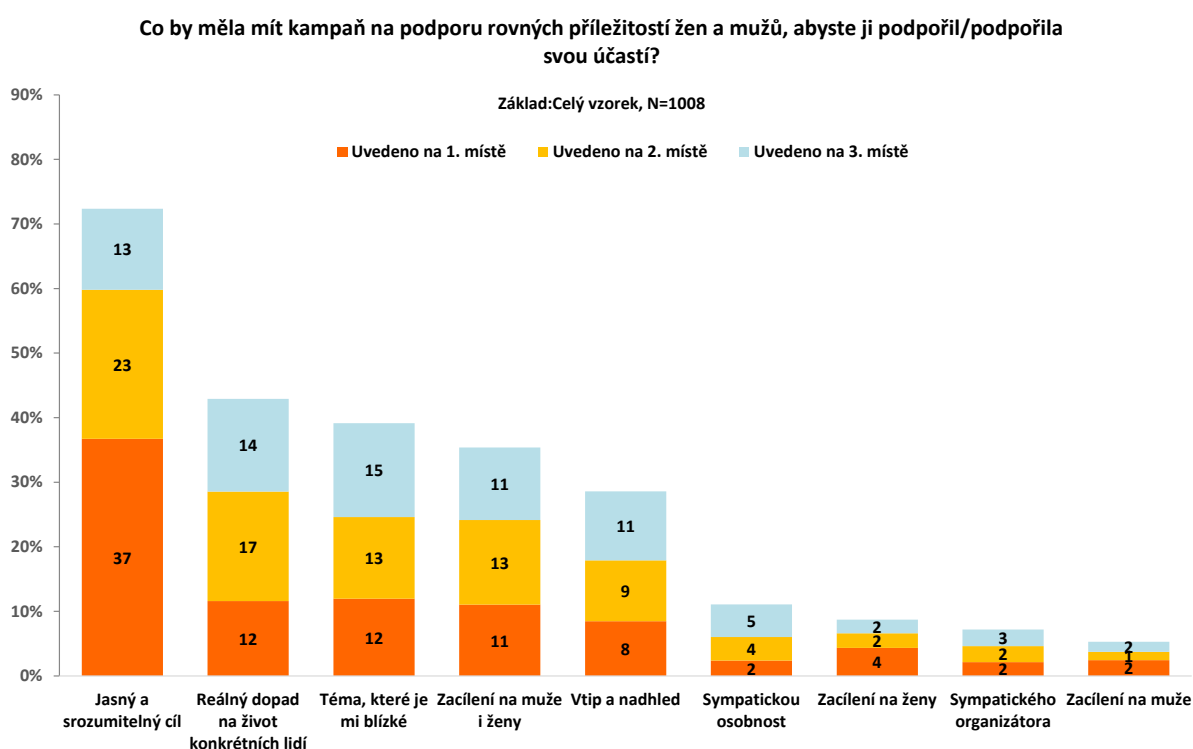
Ilustrační foto: Liga otevřených mužů, z. s.

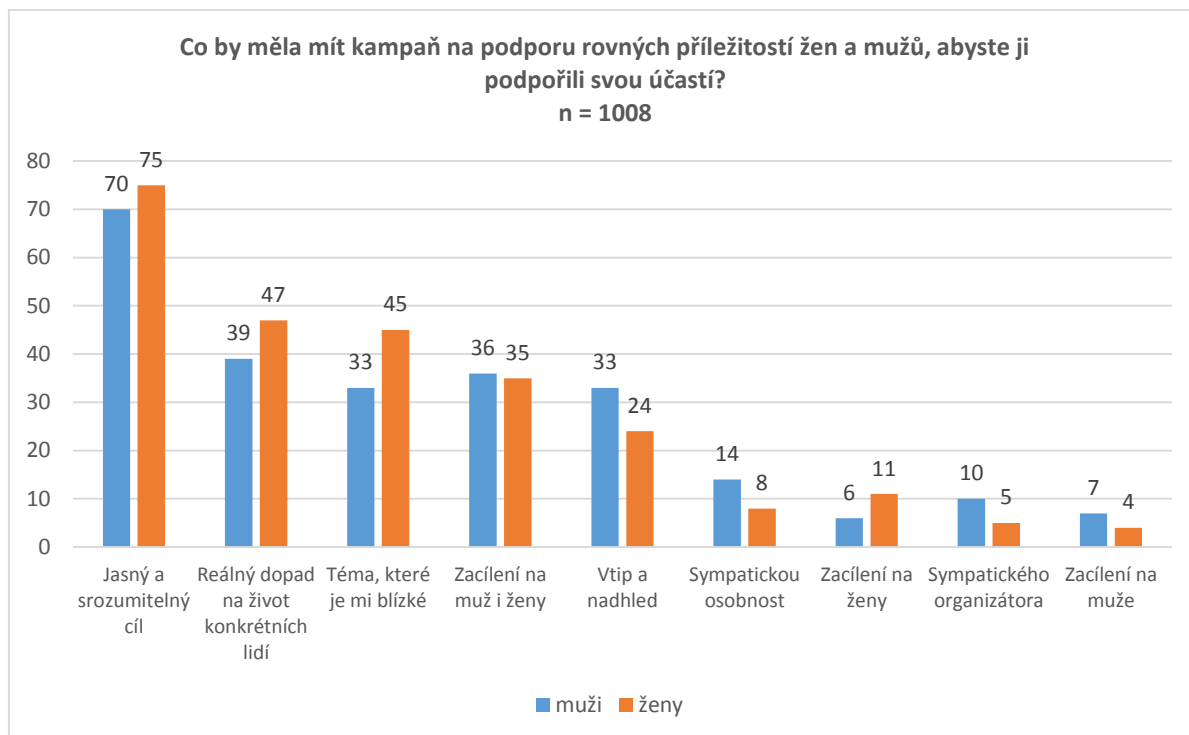
Kampaň na podporu rovných příležitostí

V rámci výzkumu byli respondenti dotazováni také na to, za jakých okolností by podpořili kampaň na podporu rovných příležitostí mužů a žen. V rámci uzavřené otázky měli možnost vybrat tři z nabízených charakteristik kampaně a určit jejich pořadí podle důležitosti. Kampaň by podle nich měla mít především jasný a srozumitelný cíl (73 %), reálný dopad na život konkrétních lidí (43 %) a téma, které by bylo respondentům blízké (40 %). Pro respondenty naopak není příliš důležitý organizátor kampaně (7 %) ani přítomnost sympatické osobnosti (11 %). Dotazovaným také přijde sympatičtější zacílení kampaně na obě pohlaví (35 %), a nikoliv pouze na muže (5 %) nebo pouze na ženy (8 %). Celkem pozitivně byl hodnocen také vtip a nadhled, který by kampaň měla mít (28 %).

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Pokud se na otázku podíváme z pohledu žen a mužů, můžeme vidět, že všechny tři charakteristiky, které respondenti označili jako nejdůležitější, jsou o něco důležitější pro ženy než pro muže. U charakteristiky „téma, které je mi blízké“ tento rozdíl činí až 12 %. Pro muže jsou naopak o něco více důležité vnější charakteristiky kampaně, jako je vtip a nadhled, sympatická osobnost a organizátor. Ne příliš překvapivě hodnotila obě pohlaví rozdílné zacílení kampaně na ženy či na muže, a to ve prospěch vlastního pohlaví. Mnohem více respondentů však podporuje zacílení kampaně na muže i ženy a v této charakteristice není žádný rozdíl mezi tím, zda ji hodnotili muži, či ženy.

Pramen: Mužská perspektiva, 2015. Liga otevřených mužů, z. s., a Nielsen Admosphere, a. s.

Ilustrační foto: Liga otevřených mužů, z. s.

Závěrečné shrnutí v bodech

94 % obyvatel ČR si myslí, že ženy a muži by měli mít rovné příležitosti v různých oblastech profesního, společenského a rodinného života. Ženy (celkem 97 %, z toho 65 % „určitě ano“ a 32 % „spíše ano“) o něco více než muži (celkem 91 %, z toho 51 % „určitě ano“ a 40 % „spíše ano“).

Rovné příležitosti žen a mužů podporují převážně lidé s větší životní zkušeností. Respondenti vyššího věku, žijící v manželství či partnerství a lidé s dětmi téma podporují více než mladí, svobodní a bezdětní. Velkou podporu má téma také mezi rozvedenými.

Mezi obyvateli ČR převládá moderní pojetí rolí v rodině (60 %) oproti tradičnímu (15 %). Muži jsou o něco konzervativnější než ženy.

Muži i ženy pokládají shodně rovné příležitosti žen a mužů za téma, které se týká také mužů. Konkrétně 83 % žen a 85 % mužů.

Větší zapojení mužů v oblasti rovných příležitostí si přejí více ženy (76 %) než muži (59 %). Podle respondentů se muži mohou zapojit dvěma způsoby:

1. Z pozice většiny, která drží v rukou moc v oblasti veřejného a pracovního života.
2. Z pozice menšiny v některých oblastech, které vyžadují jejich větší přítomnost – především v rodině a ve vzdělávání.

Co tomu brání? Rovné příležitosti žen a mužů jsou automaticky brány jako téma, které se týká především žen. Pro mnoho mužů je to nesrozumitelná oblast, která je příliš nezajímá. Případně nemají zájem do ní vstupovat.

Respondenti by byli ochotni se nejvíce zapojit do kampaní na následující témata:

- rozdíl v platech mužů a žen – 58 % (48 % mužů a 67 % žen)
- svěřování dětí do péče po rozvodu (48 % mužů a 45 % žen)
- násilí mužů na ženách (43 % mužů a 47 % žen)

Jako možné „brány“, které by mohly usnadnit vstup mužů do oblasti rovných příležitostí žen a mužů, označili respondenti následující témata:

- Prevence násilí mužů na ženách a dětech – 41 % (37 % mužů a 45 % žen)
- Zvýšení podílu mužů na péči o děti – 35 % (32 % mužů a 38 % žen)
- Podpora mužů při sporech o děti při rozvodu – 31 % (38 % mužů a 25 % žen)

Nejhůře jako „brány“ dopadla tato témata:

- Podpora sociálně znevýhodněných mladých mužů – 5 %
- Podpora kluků selhávajících ve vzdělávacím systému – 5 %
- Podpora mužů z menšinových skupin (např. Romové, homosexuálové apod.) – 4 %

Pro jednotlivá témata existují různé cílové skupiny mužů. Např. s tématy, která se nějakým způsobem týkají výchovy dětí, je nejsnazší oslovit starší a zkušenější muže. S tématem násilí na ženách také mladé, svobodné a bezdětné. Mladé také velmi zajímá prevence alkoholismu a mužských nemocí. Největší podporu mají jednotlivá témata mezi rozvedenými muži.

Kampaň na podporu rovných příležitostí žen a mužů by měla mít především jasný a srozumitelný cíl (73 %), reálný dopad na život konkrétních lidí (43 %) a téma, které by bylo respondentům blízké (40 %). Pro respondenty naopak není příliš důležitý organizátor kampaně (7 %) ani přítomnost sympatické osobnosti (11 %). Všechny tři charakteristiky, které respondenti označili jako nejdůležitější, jsou o něco důležitější pro ženy než pro muže. U charakteristiky „téma, které je mi blízké“ tento rozdíl činí až 12 %. Pro muže jsou naopak o něco více důležité vnější charakteristiky kampaně, jako je vtip a nadhled, sympatická osobnost a organizátor.

Ilustrační foto: Liga otevřených mužů, z. s.

Doporučení vyplývající z výzkumu

Na závěr nabízíme praktická doporučení pro zapojování mužů do agendy rovných příležitostí. Následující tipy mohou být užitečné např. pro organizace i instituce, které muže vnímají jako jednu svou cílovou skupinu a snaží se je motivovat pro větší účast v rodinném, pracovním či občanském životě – školy a školky, rodinná centra, státní instituce, genderové organizace apod.

1. Ukažte mužům, že na nich záleží

Praktický odstup mužů od témat RPŽM je způsoben tím, že se s ním muži neztotožňují. Ukažte jim, že jejich zapojení má smysl, protože vede ke skutečné individuální i společenské změně. Např. větší zapojení mužů do péče o děti může mít pozitivní dopad na život celé rodiny i na jejich vlastní pocit životního štěstí. Profitují z něj muži, ženy i děti. Komunikujte směrem k mužům, že bez jejich účasti genderová rovnost nenastane, Kampaň směrem k mužům by měla být vstřícná, pozitivní a podpůrná.

2. Vyjasněte si svou cílovou skupinu

Při prosazování jednotlivých témat rovných příležitostí žen a mužů je potřeba myslet na konkrétní cílové skupiny. Výzkum ukázal, jak u jednotlivých skupin mužů rezonují jejich postoje s různými tématy. Při pokusech o větší zapojení mužů je třeba si vždy vyjasnit, které muže chceme a potřebujeme oslovit. Pokud nás zajímá pracovní a rodinný život, téma bude mít úspěch především u mužů, kteří sladění práce a rodiny sami potřebují řešit. Pokud se chceme např. zasadit o posílení práv gayů, největší podporu najdeme mezi mladými muži.

3. Věnujte se jednotlivým tématům

Aby byly rovné příležitosti žen a mužů srozumitelnější pro širší veřejnost (a pro muže obzvlášť), věnujte se intenzivně jednotlivým tématům, která mají jasný, konkrétní a srozumitelný obsah. Témata, která mají ve společnosti největší podporu, mají potenciál k aktivizaci většího počtu lidí. Zároveň je potřeba myslet i na témata, která mají podporu menší nebo velmi malou, a zpracovat na jejich komunikaci tak, aby jim lidé lépe rozuměli.

4. Věnujte se specificky „mužským“ tématům

Při snaze o větší zapojení mužů pomůže volba tématu, které budou sami muži považovat za „vlastní“ a dokáží se s ním ztotožnit. Pamatujte také na to, že různá témata mají různý potenciál mezi různými skupinami mužů.

5. Dejte prostor zkušeným mužům

Muži s větší životní zkušeností se ukazují jako skupina s největším potenciálem pro podporu rovných příležitostí žen a mužů. Využijte jejich potenciál a dejte jim prostor, aby mohli předat svou zkušenost dál, případně získat podporu od svých vrstevníků.

Použité zdroje

Clatterbaugh, K., 1997. *Contemporary perspectives on masculinity*. Boulder, Colorado: Westview Press. ISBN: 9780813327013.

Connell, R. W., 1997. *Men, masculinities and feminism*. Social Alternatives, Vol. 16, No. 3.

Connell, R. W., 2000. *The men and the boys*. University of California Press. ISBN: 0-520-22868-3.

Český národní panel, 2014. TZ: Každý muž by měl být alespoň chvíli na rodičovské dovolené, miní více než polovina českých otců. Mediaresearch, a. s. [online]. Dostupné z: <http://ilom.cz/novinky/info-servis/muzi-a-rodicovska/>.

Dudová, R., 2008. *Otcovství po rozchodu rodičovského páru*, SOÚ.

Dudová, R., Hastrmanová, Š., 2007. *Otcové, matky a porozvodová péče o děti*. SOÚ AV ČR [online]. Dostupné z: <http://ivris.fss.muni.cz/papers/index.php?page=cislapaid=1>.

EIGE, 2012. *The Involvement of Men in Gender Equality Initiatives in the European Union*. European Institute for Gender Equality. [online]. Dostupné z: <http://eige.europa.eu/content/document/the-involvement-of-men-in-gender-equality-initiatives-in-the-european-union>.

Eurydice and Eurostat, 2014: *Key data on Early Childhood, Education and Care in Europe*. Eurydice and Eurostat Report. [online]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5785249/EC-01-14-484-EN.PDF/cbdf1804-a139-43a9-b8f1-ca5223eea2a1?version=1.0>.

Fárová, N., 2015. *Muži učitelé v mateřských školách – konstrukce maskulinity ve feminizovaném prostředí*. Gender, rovné příležitosti a výzkum. [online]. Dostupné z: http://www.genderonline.cz/uploads/efe04822c60e67a871de6772d757db9e8510802c_115-web-stati-farova.pdf.

Flood, M., Howson, R., 2015. *Engaging Men in Building Gender Equality*. Cambridge Scholars Publishing. ISBN: 978-1-4438-7248-5.

Gender studies, 2008. *Postoje mladých lidí k problematice rovnosti žen a mužů*. Realizováno agenturou IPSOS Tambor. [online]. Dostupné z: <http://www.genderstudies.cz/publikace/vyzkum.shtml>.

Gender, rovné příležitosti a výzkum, 2015. *Muži a mužství*, roč. 16, č. 1/2015. [online]. Dostupné z: http://www.genderonline.cz/uploads/GRP_V_1_2015_cele.pdf.

Hearn, J. (ed.), 2003. *The Social Problem and Societal Problematisation of Men and Masculinities*. The European Research Network on Men in Europe. [online]. Dostupné z: [http://www.researchgate.net/publication/242626073_THE_SOCIAL_PROBLEM_OF_MEN_FINAL_REPORT_\(2000-2003\)](http://www.researchgate.net/publication/242626073_THE_SOCIAL_PROBLEM_OF_MEN_FINAL_REPORT_(2000-2003)).

Helsinki, 2006. *Men and Gender Equality – Conference Report*. (Reports of the Ministry of Social Affairs and Health, Finland, ISBN 952-00-2132-9. [online]. Dostupné z: http://www.verwey-jonker.nl/doc/participatie/3590_PDF.pdf.

Holter, Ø. G., Svare, H., Egeland C., 2000. *Gender Equality and Quality of Life – A Norwegian Perspective*. The Nordic Gender Institute 2009.

Kimmel, M. S., 1987. *Changing Men: New Directions in Research on Men and Masculinity*. SAGE Publications. ISBN: 978-08039299.

Kimmel, S. M., Hearn, J., 2005. *Handbook of studies on men and masculinities*. SAGE Publications. ISBN 0-7619-2369-1.

Maříková, H., 1982. Gender! Co to znamená? Sociologický Webzin. [online]. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temataashw=225alst=103>.

Maříková, H. (ed.), 2012. *Živitelé a živitelky, reflexe (a) praxe*. Sociologické nakladatelství.

Maříková, H., 1999. *Muž v rodině – demokratizace sféry soukromé*. SOÚ AV ČR. [online]. Dostupné z: <http://studie.soc.cas.cz/index.php3?lang=czeashw=290>.

Maříková, H., Vohlídalová, Š., 2007. *Trvalá nebo dočasná změna? Uspořádání genderových rolí v rodinách s pečujícími otci*. SOÚ AV ČR, v.v.i. [online]. Dostupné z: <http://socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/080911125414.pdf>.

Matějů, P., Simonová, N., 2013. *Koho znevýhodňuje škola: chlapce, nebo dívky? Rozdíly v dovednostech, školních výsledcích a vzdělanostních aspiracích dívek a chlapců devátých tříd základních škol*. ORBIS SCHOLAE. [online]. Dostupné z: http://www.orbisscholae.cz/archiv/2013/2013_3_06.pdf.

Maxwell a kol., 2012: *Engaging fathers in child welfare services: a narrative review of recent research evidence*. University of Michigan, Ann Arbor, MI, USA. Kol.: Scourfield, J., Featherstone, B., Holland, S., Tolman, R.

Messner, A. M., 1997: *Politics of Masculinities: Men in Movements*. AltaMira Press. ISBN: 0-8039-5576-6.

MPSV, 2002. *Výsledky výzkumu veřejného mínění o rovnosti mužů a žen*. Realizováno agenturou Taylor Nelson Sofres Factum. [online]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/12493/trendy_2002.pdf.

MPSV, 2013. *Počet příjemců rodičovského příspěvku podle pohlaví*. [online]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/10543>.

Nešporová, O., 2005. *Harmonizace rodiny a zaměstnání. Rodiny s otci na rodičovské dovolené*. VUPSV. [online]. Dostupné z: <http://studie.soc.cas.cz/index.php3?lang=czeashw=294>.

Podoby otcovství, 2011: *Podoby otcovství*. Mediaresearch, a. s., pro MPSV ČR. [online]. Dostupné z: <http://www.tatanaplnyuvazek.cz/wp-content/uploads/2013/05/zaverecna-zprava-podoby-otcovstvi.pdf>.

Rada vlády, 2014. *Inventura aktivit v oblasti zapojení mužů do agendy rovných příležitostí žen a mužů v ČR, Evropě a ve světě – databáze důležitých (relevantních) témat a problémů*. [online]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/pracovni-skupina-muzi-a-rovnosti-zen-a-muzu/Inventura-aktivit.pdf>.

Rada vlády, 2014: *Sociální podmínky otcovství*. Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů. [online]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/pracovni-skupina-muzi-a-rovnosti-zen-a-muzu/zprava-socialni-podminky-otcovstvi-v-ceske-republice-123768/>.

Scambor, E., Wojnicka, K., Bergmann, N., 2012: *The Role of Men in Gender Equality – European strategies a insights*. [online]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/gender_pay_gap/130424_final_report_role_of_men_en.pdf.

Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 2009. *Role žen a mužů*. Naše společnost 2009, Centrum pro výzkum veřejného mínění. [online]. Dostupné z:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3725/f3/101001s_ov100201.pdf.

Světová zdravotnická organizace, 2014. *Preventing suicide: a global imperative*. ISBN 978 92 4 156477 9.

[online]. Dostupné z: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/131056/1/9789241564779_eng.pdf?ua=1&ua=1.

Šmídová, I., 1999: *Men in the Czech Republic. A Few Questions and Thoughts on Studying (Some) Men*. Faculty of Social Studies. Masaryk University, Brno.

Šmídová, I., 2008. *Otcovství u porodu: re-konstrukce genderových vztahů v rodině*. Brno, FSS MU.

Šmídová, I., 2008. *Pečovatelská otcovství: Zkušenost a genderové vztahy*. Brno, IVRIS.

Šmídová, I., 2008: *Muži na okraji: systémové znevýhodnění mladých mužů bez maturity?* Gender, rovné příležitosti, výzkum. 2/2008.

Táta na plný úvazek, 2014: *Kvantitativní výzkum realizovaný Mediaresearch, a. s.* [online]. Dostupné z:

http://www.tatanaplnyuvazek.cz/wp-content/uploads/2013/09/Kvantitativni%C3%AD_v%C3%BDzkum_TP%C3%9A_v%C3%BDsledky.ppt.

Táta na plný úvazek, 2015: *Kvantitativní výzkum realizovaný Mediaresearch, a. s.* [online]. Dostupné z:

http://www.tatanaplnyuvazek.cz/wp-content/uploads/2013/09/2015_01_LOM_Aktivni_otcovstvi_fin.pptx.

Úřad vlády ČR, 2014. *Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020*. [online].

Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Strategie_pro_rovnost_zen_a_muzu_2014-2020.pdf.

Úřad vlády, 2010. *Trendy sociálně politických mechanismů ovlivňujících genderové vztahy*. [online]. Dostupné z:

<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/trendy-socialne-politickych-mechanismu-ovlivnujících-genderove-vztahy-123849/>.

Vodochodský, I., 2007. „Superženy“ a „velké děti“: konceptualizace postavení mužů v rámci genderového řádu státního socialismu. Prague social science studies. Sociologická rada, SOC – 012.

Wells, L. a kol., 2013. *Engaging men and boys in domestic violence prevention: Opportunities and promising approaches*. Wells, L., Lorenzetti, L., Carolo, H., Dinner, T., Jones, C., Minerson, T., a Esina, E. Calgary, AB: The University of Calgary, Shift: The Project to End Domestic Violence.